Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

Andelsselskabet

MARIBO SVINESLAGTERI

50

1906 1. MARTS 1956

Andelsselskabet

Maribo Svineslagteri gennem 50 Aar

---

1. Marts 1956

Tryk:
A/S »Lollands-Posten«s Bogtrykkeri

·

Fotografiske Optagelser:
F. Klüwer Jepsen

·

Clichéer:
H. Matzens Clichéanstalt
København

Forord

Den 1. Marts 1956 er det 50 Aar siden Andelsselskabet Maribo Svineslagteri blev oprettet, og Slagteriets Bestyrelse har i den Anledning fundet det passende at udsende et lille Jubilæumsskrift, som er udarbejdet paa Grundlag af en kortfattet Udskrift af Virksomhedens Forhandlingsprotokoller. For dog at give Jubilæumsskriftet et lidt større Perspektiv har man kædet disse Udskrifter sammen med en ligeledes kortfattet Omtale af større Begivenheder udadtil, som paa een eller anden Maade har haft Indflydelse paa Arbejdet og Udviklingen indenfor Slagteriet.

Skriftet er udstyret med Portrætbilleder af de skiftende Bestyrelsers Medlemmer, overordnede Funktionærer samt nogle Tillidsmænd og Jubilarer. Desuden vil man finde en Række Billeder fra Dagliglivet paa Slagteriet.

Gennem de 50 Aar, Maribo Svineslagteri har bestaaet, har der været Opgangs- og Nedgangstider. Vi har i Løbet af disse Aar oplevet to Verdenskrige, og vi har gennemlevet Landbrugskriser af meget alvorlig Art, men trods alle Vanskeligheder er Svineproduktionen her i Landet avlsmæssigt set stadigt blevet forbedret, ligesom det færdige Produkt, det berømte danske Bacon, trods alle Anslag fra konkurrerende Lande, har været i Stand til at holde sin Førerstilling paa det engelske Marked. Dette skyldes, har vi Lov til at sige, et dygtigt og maalbevidst Arbejde saavel i det praktiske Landbrug som indenfor Videnskaben. Ydermere er vor Flæskeeksport i de senere Aar blevet udvidet til mange andre Lande, og der har i ganske særlig Grad været en stærk Udvikling indenfor Slagteriernes Konservesindustri.

En meget stor Andel i denne Fremgang maa tilskrives Oprettelsen af en Række Datter- og Søsterselskaber, som kort vil blive omtalt paa Skriftets sidste Sider.

Der er saaledes gennem Aarene blevet løst meget store Opgaver indenfor de danske Svineslagteriers Arbejdsomraade — Opgaver, som har kostet meget Arbejde og store økonomiske Ofre, og det skal ved denne Lejlighed fastslaas, at man ikke kunde have naaet saa langt, hvis man ikke havde haft et forbilledligt Samarbejde og storslaaet Samvirke mellem Andelsselskaberne og Landbruget.

Vi staar i Dag med en god og velfunderet Virksomhed, som kan klare sig i Konkurrencen og være med i Arbejdet paa lige Fod med Landets andre Slagterier. Dette kan vi takke vore Andelshavere for, idet de altid har haft en velvillig Indstilling til de skiftende Bestyrelsers Forslag, naar Udvidelser og Forbedringer indenfor Driften har staaet paa Dagsordenen.

Desuden maa vi sige vore Arbejdere og Funktionærer Tak for godt Arbejde og værdifulde Dispositioner, som har været til Gavn for vor Virksomheds lykkelige Trivsel. Vi takker vore Vognmænd for god og paalidelig Kørsel gennem Aarene, og ligeledes takker vi vore mange gode Forretningsforbindelser og nære Venner, idet vi udtaler Ønsket om at kunne fortsætte og udbygge et frugtbart Samarbejde.

Vi haaber, at vort Slagteri ogsaa i de kommende Aar maa kunne faa god Fremgang, og at det maa faa saadanne Kaar at arbejde under, at det kan drives til fortsat Gavn og Glæde for vore Andelshavere.

Ved Udarbejdelsen af Slagteriets Jubilæumsskrift er som Kilder hovedsageligt benyttet Virksomhedens Forhandlingsprotokoller og Regnskaber foruden Delegeretmødeberetninger, Uddrag af gamle Avisreferater m. v. Maaske er noget taget med, som burde have været udeladt, og muligvis vil nogen finde, at der ogsaa er Stof, der mangler, men vi beder Modtagerne af Skriftet tage imod det med Velvilje og haaber, at Læserne af det maa faa lidt Fornøjelse af at opfriske »gamle Minder« og nyere Foreteelser. Udarbejdelse og Tilrettelægning af Jubilæumsskriftet er foretaget af Redaktør P. Jul. Nielsen og Direktør G. Reusch.

»Nørremosegaard« i Januar 1956.

Hans Nielsen.

Det første Slagteri paa Lolland-Falster stiftedes i Maribo i 1886. Det var et Privatslagteri, der var oprettet som et Aktieselskab, og da Selskabets Aktionærer og Leverandører hovedsagelig fandtes indenfor de større Landbrugere i hele Stiftet, blev Virksomheden ofte omtalt som »Junkerslagteriet«.

Vi ejer ingen Optegnelser om Junkerslagteriet i Maribo, men af Nykøbing Andels-Svineslagteris Jubilæumsskrift fra 1939 fremgaar, at man i 1889 tilbyder at sælge Privatslagteriet i Maribo til Nykøbing for 48.000 Kr., men at dette Tilbud afvises af Andelshaverne, der var samlede til en ekstraordinær Generalforsamling i samme Anledning.

I Aarene derefter hævedes der indenfor det lollandske Landbrug stærke Røster for at faa oprettet et Andelsslagteri i Maribo, og i 1896 vedtoges det at omdanne Privatslagteriet til et Andelsselskab under Navn af Andelsselskabet Lollands Svineslagteri. Forpagter *Chr. Sonne*, Knuthenborg Avlsgaard, stod i Spidsen for denne Omdannelse og blev Formand for det nye Andelsselskabs første Bestyrelse. Bestyrelsen bestod iøvrigt af Mejeriejer *H. Berthelsen*, Nakskov, Gdr. *Lars Jørgensen*, Kronge, Gdr. *Carl Hansen*, Bjernæs, og Gdr. *G. Seehausen*, Gedesby. Direktør *A. Wærum* fra Privatslagteriet fortsatte som Direktør for Andelsslagteriet, i et Par Aar afløst af *Carl Flach* som Driftsleder. Forpagter Sonne afløstes nogle Aar senere af Justitsraad *J. Berthelsen*, Binnitze, der var Formand indtil 1906.

Det første Andelsslagteri førte en noget urolig Tilværelse. Forholdene var ustabile, Leverandørerne svigtede tildels, og da Bestyrelsen fandt Situationen uholdbar, blev der forhandlet med baade Nakskov og Nykøbing Slagterier om Salg. Man drøftede ogsaa en

eventuel Sammenslutning af de tre Virksomheder eller Salg til en Privatmand. En Tid solgtes Svinene til Koopmanns Slagteri i Næstved.

Ved Udløbet af den første 10 Aars Periode i 1906 var Vanskelighederne for det første Andelsslagteri saa store, at man blev enige om at likvidere Slagteriet, men et særligt Udvalg med Sagfører *Erik Kjær*, Maribo, som ledende Kraft, besluttede at forsøge at danne et nyt Slagteri. Optakten hertil kan man læse i »Lollands-Posten« for den 27. Januar 1906. Bladet bringer Referat af den sidste Generalforsamling, der holdtes nævnte Dato paa Gæstgivergaarden. Man oplever her det besynderlige, at man ikke ser sig i Stand til at fortsætte Andelsslagteriet, skønt Bestyrelsen kan forelægge et særdeles smukt Regnskab.

Det hedder i »Lollands-Posten«s Referat:

Slagteri med pænt Overskud henrettes

Gæstgivergaardens Sal var langt fra stor nok til alle dem, der i Dag var mødt til Slagterigeneralforsamling. Man stod helt ned ad Trapperne. Formanden, Justitsraad *Berthelsen* til Binnitze bød velkommen og foreslog Sagfører *Erik Kjær* til Dirigent; han valgtes enstemmigt.

Formanden aflagde derpaa Beretning. Der var i Aarets Løb slagtet 17.560 Svin, som var betalt med 44,31 Øre pr. Pd. Netto-Overskudet udgjorde 83.410 Kr., Slagteriet var nedskrevet til 40.000 Kr., og den 10 Aars Reservefond udgjorde 37.475 Kr. 10 Øre. Ved den foretagne Prøvetegning til en ny 10-aarig Serie var af 778 Andelshavere tegnet 7066 Svin.

Man synes jo ikke, dette saa saa værst ud, men videre i Referatet hedder det:

Efter at Regnskabet var godkendt saavel som Bestyrelsens Forslag om Udbyttets Fordeling, gik man over til næste Punkt paa Dagsordenen, Forhandling om Selskabets Likvidation. Den indlededes af Landstingsmand, Forpagter *Sonne*, Knuthenborg, som paaviste, at Regnskabet for saavel sidste som tidligere Aar viste tilfredsstillende Resultat. Man maatte derfor beklage, hvis det ikke lykkedes at opretholde Slagteriet. Selv saa han gerne, at Slagteriet bevaredes i sin hidtidige Form, men den foretagne Tegning viste et saa daarligt Resultat, at det næppe lod sig gøre.

Smedemand, Blands, foreslog at udsætte Spørgsmaalet om Slagteriets Ophævelse en Maaned, for at de, der endnu ikke havde tegnet sig, kunde gøre det.

Maribo Borgmesterkontor, den 6. Fe[illegible] 1906.

279 F. Rieper.

I Henhold til den Stemning, som raadede paa „Andelsselskabet Lollands Svineslagteri"s under 27de f. M. afholdte Generalforsamling og endvidere i Henhold til den alt stedfundne Tegning af Andelsfvin, nærer undertegnede Udvalg ikke Tvivl om, at Maribo Slagteri kan og bør bevares som Andelsslagteri.

Udvalget indbyder derfor saavel de Andelshavere, som paany have tegnet Svin til Slagteriet, som de Leverandører, der kunne ønske at indtræde som Andelshavere, til et Møde paa „Hotel Søro" i Maribo

Torsdag den 1. Marts, Kl. 10 Fm.

Ved denne Lejlighed vil det nye Selskab blive konstitueret, Love vedtagne samt Valg af Bestyrelse foretaget, ligesom der paa Mødet vil foregaa Tegning af Andelshavere.

Som Medlemmer af Likvidationsudvalget:

Hans Godsted. Erik Kjær.
L. P. Larsen. Peter Poulsen.
L. Smedemand. 311
Chr. Sonne. Thye.

Bestyrelsen oplyste paa Forespørgsel, at 400 af 1200 Andelshavere var traadt ud, og at man var enige om, at de 800 ogsaa var løst fra deres Forpligtelser.

Danielsen, Fiskebæk, var vis paa, at der kunde tegnes langt flere Svin, og fandt det underligt at nedlægge et Slagteri, der betalte sig godt. Lad Formerne blive lidt friere, saaledes at vi ikke er svinebundne, saa gaar det ganske sikkert lettere, foreslog han. Hertil bemærkede Dirigenten, *Erik Kjær*, tørt, at man ikke med Rette kunde beskylde Bestyrelsen for, at den havde »svinebundet« Andelshaverne!

Christjansen, Saltvig, spurgte, hvormeget der skulde kostes paa Slagteriet, hvortil Formanden oplyste, at der vilde gaa 12—15.000 Kr. med til Forbedringer.

Efter en længere Diskussion og Udsættelse af Mødet ½ Time vedtoges det at foretage Provetegning indtil 10. Februar. Endvidere nedsattes et 7 Mands Udvalg, som skulde foretage Likvidation af Slagteriet, hvis de 12.000 Svin ikke naaedes.

Det nuværende Slagteri oprettes

Det gamle Andelsslagteris Skæbnedag blev den 1. Marts 1906 — samme Dag som det nuværende Slagteri oprettedes. Udvalget havde indkaldt til Møde paa Hotel »Søro« (det nuværende »Dana«) denne Dag, og i Avisreferaterne staar, at Mødet var besøgt af »vistnok godt 300«. Sagfører *Kjær* bod velkommen og saa i den talrige Forsamling et Bevis paa, at man ønskede, at Slagteriet i Maribo skulde fortsætte som Andelsforetagende. Efter en kort Forhandling vedtoges det eenstemmigt at danne »Andelsselskabet Maribo Svineslagteri«. Man holdt en Pause, i hvilken der yderligere tegnedes Andelshavere. Derpaa forelagde Kjær Love for det nye Foretagende, og efter at Lovene var vedtaget, gav Forpagter *Thye*, Ulriksdal, Meddelelse om, at man var naaet til 10.567 tegnede

Lob.

N. Erh. Nemmer:

Andelsselskabet

Maribo Svineslagteri.

Tegning af Andelsfvin til Selskabet i Henhold til de paa Generalforsamlingen den 1ste Marts vedtagne Love foregaar herefter hos følgende Bestyrelsesmedlemmer:

Gaarbejer Hans Godsted, Udstolpe,
Gdr. L. P. Larsen, Blands,
Gdr. P. Poulsen, Eriksrup,
Gaardf. L. Smedemand, Blands,
Forp. Chr. Sonne, Knuthenborg, og
Forp. Thye, Ulriksdal,

samt paa Sagførerne Kjær og Bangs Kontor i Maribo, hos Handelsmand P. Christensen af Holeby og hos Slagter Johs. Danielsen af Rødby.

Bestyrelsen.

Erik Kjær
Formand 1906—1911.

Hans Godsted.
1906—1923.

L. P. Larsen.
1906—1908.

Svin. Derefter skredes til Valg af Bestyrelse. Købmand *F. G. Nielsen*, Maribo, foreslog at vælge Udvalget, der havde røgtet sit Hverv saa godt, til Bestyrelse. Herom var man enige, og Udvalget blev saa Bestyrelse og fik et Hurra i Tilgift. Sagfører *Kjær* sluttede Generalforsamlingen med et Leve for Andelsselskabet Maribo Svineslagteri og udtalte Haabet om, at det maatte gaa en lykkelig Fremtid i Møde til Held for Landbostanden paa Midtlolland.

Sagfører Kjærs egen Beretning

Saaledes begyndte det jubilerende Slagteri sin Tilværelse.

I Slagteriets allerførste Forhandlingsprotokol har Sagfører *Erik Kjær* givet følgende egenhændige Beretning, som vi mener bør tages med her, ikke mindst for den karakteristiske Form:

»Aar 1906 den 1. Marts Formd. Kl. 10 afholdtes paa Hotel »Søro« i Maribo efter forudgaaende Indvarsling i de lokale Blade en konstituerende Generalforsamling til Stiftelse af et Andelsselskab under Navn Andelsselskabet Maribo Svineslagteri samt til Vedtagelse af Love for Selskabet samt Valg af Bestyrelse.

Bankdirektør Erik Kjær af Maribo indledte Mødet, paa hvilket ca. 300 Landmænd havde indfundet sig. Han gjorde Forsamlingen bekendt med, at det til Likvidation af Andelsselskabet Lollands Svineslagteri nedsatte Udvalg har indkaldt til nærværende Generalforsamling, og at det Selskab, der nu agtes stiftet, og til hvilket der efter alt foreliggende er stor Tilslutning, bør overtage Lollands Svineslagteris faste Ejendom til en Pris, der omtrentlig vil svare til den Vurderingssum, der nylig er ansat for nævnte Ejendom, hvilket ventes at kunne ske.

Til Dirigent valgtes Bankdirektør Erik Kjær.

Der blev derefter sat under Afstemning, hvorvidt Andelsselskabet Maribo Svineslagteri skal stiftes, hvilket vedtoges enstemmigt.

Det oplyses, at der alt var tegnet en Del Svin til det nu stiftede Selskab, hvorhos der omdeltes Lister til fortsat Tegning.

Der blev derefter oplæst Forslag til Love, udarbejdet af Indbyderne til Generalforsamlingen, og disse Forslag blev med enkelte Ændringer vedtaget. Man skred derefter til Valg af Bestyrelse og valgte enstemmigt Indbyderne, nemlig:

Gaardejer Hans Godsted, Udstolpe, Bankdirektør Erik Kjær, Maribo, Gaardejer L. P. Larsen, Blands, Gaardejer P. Poulsen, Erikstrup, Gaardfæster L. Smedemand, Blands, Landstingsmand, Forpagter Chr. Sonne, Knuthenborg, Forpagter Thye, Ulriksdal.

Til Voldgiftsmand blev valgt Forpagter Thomsen, Engestofte, og til Suppleant som saadan Gaardejer Wested, Tjennemarke.

Til Revisor valgtes Gaardejer Lars Henningsen, Assenbølle, og Bogholder P. Poulsen, Maribo.

Generalforsamlingen blev derefter hævet.

Paa et den samme Dag om Eftermiddagen afholdt Bestyrelsesmøde valgtes til Formand Bankdirektør Erik Kjær af Maribo, Næstformand Gaardfæster L. Smedemand, Blands.

Det vedtoges at udstede Bekendtgørelse om, at fortsat Tegning af Andelshavere kan ske hos Bestyrelsens Medlemmer samt hos Handelsmand Peder Christensen af Holeby og Slagter Johs. Danielsen af Rødby«.

Bestyrelsen gør noget ved det

Allerede næste Dag kunde man i »Lollands-Posten« læse en Annonce om fortsat Tegning af Andelssvin til det nyoprettede Slagteri, og nu gik det iøvrigt stærkt med Etableringen af den ny Virksomhed.

Den 14. April besluttede Bestyrelsen at købe Andelsselskabet Lollands Svineslagteris Bygninger med alt Tilbehør for 38.000 Kr. Overtagelsen skulde ske 1. Juli. Man opslog samtidig Stillingen som Direktør ledig fra samme Dato og med en aarlig Gage af 4000 Kr. + Bolig, Lys og Brændsel samt 500 Kr. i Tantiéme. Den 4. Maj gik man Ansøgningerne igennem og valgte Bogholder og Kasserer hos Koopmanns Slagteri i Næstved *H. J. Mouritzen* til Direktør.

Den 26. Juni meddelte Formanden, at han havde anmeldt for Politimesteren i Maribo, at man agtede at drive Eksportslagteri og hertil begæret den lovbefalede Dyrlægekontrol. Dyrlæge *P. H. Nielsen*, Maribo, traf Aftale med Bestyrelsen om at overtage denne Kontrol for en Pris af 10 Øre pr. Gris med 1600 Kr. som Minimum for det første Aar. Man antager endvidere *H. Outzen*, Maribo, som Bogholder med en Gage af 1500 Kr. aarligt, og man optager et Laan i Diskonto- og Laanebanken i Maribo paa 120.000 Kr. til 5 Procent

P. Poulsen.
1906—1911.

L. Smedemand.
1905—1911.
Formand 1911—1926.

Chr. Sonne.
1906—1919.

L. Thye.
1906—1911.

H. J. Mouritzen,
Direktør 1906—1928.

P. H. Nielsen,
Kredsdyrlæge.

Rente, medens Banken giver Slagteriet 3 Procent af Penge, der indsættes paa Folio.

Noteringen ansættes til 2 Øre over den jysk-fynske, og til Forhandling af Slagteriets Produkter i London antager man foreløbigt R. H. Thompson & Co.

— — —

Ved Læsningen af ovenstaaende fristes man til at falde i Forundring over, hvor let og billigt alting var dengang i Sammenligning med Forholdene 50 Aar senere, men man maa jo ikke glemme, at det var en anden Tid, og at Problemerne for den Tids Mennesker sandsynligvis var lige saa store, som de er for os i Dag.

Der bygges helt nyt Slagteri

Lollands Svineslagteris Bygninger, som det nye Selskab købte, laa i Maribos »Industrikvarter«, det nuværende »Stensbo«. Ældre Mennesker, der jævnligt kom til Slagteriet dengang, kan endnu fra deres Barndom og unge Aar huske Scenerier fra Slagteriets daglige Virksomhed. Arbejdet foregik i Træ-Bygninger, som Nutiden vilde finde absolut uanvendelige til Formaalet. Det var endnu ikke kommet saa vidt med Produktforædlingen, at man kunde »udnytte alt hos Svinet lige med Undtagelse af Hylet«. Man tog det ifølge Øjenvidners Beretninger ikke saa højtideligt, hvor man gjorde af Affaldet fra Svineslagtningerne, og Slagteriets nærmeste Omgivelser skal derfor have været noget af et Eldorado for ellers ildesete firbenede Gnavere, som paa dette Sted skaffede Datidens Drenge rige Jagtmuligheder og paafølgende rare Indkomster i Form af 10-Ører, naar Rottehalerne præsenteredes paa Gasværket.

Men det var altsaa en helt anden Historie.

Der var ikke gaaet et Aar, før Slagteriets Direktør og Bestyrelse

Den første Slagteribygning (det nuværende »Stensbo«)

var klar over, at Slagteriet var mangelfuldt og utidssvarende, og man gav sig derfor til at arbejde med Planer om enten en Ombygning af de gamle Bygninger eller Opførelse af et helt nyt Slagteri. Disse Overvejelser tog deres Begyndelse i 1907, og allerede Aaret efter ser vi, at Planerne om et nyt Slagteri har sejret. Man køber Byggegrund østfor Maribo Jernbanestation til en Pris af 75 Øre pr. Kvadratalen og antager Ingeniør *Carl Madsen*, København, til at tegne og lede Opførelsen af det ny Slagteri. Selve Byggearbejdet overdrages til Murermester *Lehm*, Nakskov, for 83.000 Kr. Haandværkerne gaar straks i Gang med Arbejdet, og paa forholdsvis kort Tid rejser sig det ny Slagteri paa det Sted, hvor det siden har ligget. Man køber samtlige Maskiner til Driften og desuden Maskiner til Pølsefabrik og Fedtsmelteri, og da man faar Regnskabet gjort op, har Slagteriet med Tilbehør kostet ca. 202.000 Kr. — et for den Tid anseligt Beløb. Det gamle Slagteris Bygninger solgtes for 15.000 Kr.

Af »Byggeriets Historie«

Der eksisterer en morsom gammel Perspektivtegning af Slagteriet, som det saa ud for en Menneskealder siden. Man ser paa Tegningen en halv Snes Hestevogne med Grisekasser paa komme rullende henad Slagterivej og ind paa Slagteriets Grund, det ryger

fra alle Slagteriets Skorstene, og Dannebrog vajer fra Flagstangen foran Kontorbygningen.

Virkelyst og Fest over Dagens Arbejde!

Flygtigt set giver den gamle Tegning let det Indtryk, at der i Grunden ikke er sket synderligt store Forandringer i det rent udvortes i det forløbne halve Aarhundrede, bortset fra ny Svalehal og Pølsemageriets Udvidelse mod Øst samt Opførelsen af det offentlige Slagtehus. I de gamle Protokoller kan man dog følge, at der stadigt med korte Mellemrum har maattet foretages Ombygninger og Moderniseringer og Nyanskaffelser for at holde Slagteriet paa Højde med det, Tiden kræver.

Vi skal i det følgende give en stærkt sammentrængt Beretning om »Byggeriets Historie« paa Slagteriet.

I den første halve Snes Aar sker der ikke noget særligt paa dette Omraade. Men saa begynder man at interessere sig for Fremstilling af Kødkonserves, og i 1917 foretager Forretningsudvalget sammen med Direktør Mouritzen en Studierejse til Køge og Frederikssund for nærmere at se paa denne Fabrikation. Man faar ogsaa købt to Autoklaver med Tilbehør og en Lukkemaskine, og Ingeniør *Carl Madsen* forelægger Tegninger til Bygning af en Konservesafdeling. Tegninger og Overslag akcepteres, men henlægges paa et senere Møde »indtil videre«, som der staar i Forhandlingsprotokollen. Der gaar imidlertid en hel Del Aar, før disse Planer om en selvstændig Konservesfabrikation paa Slagteriet dukker op igen. Først i 1951 ses det, at der paany foretages Undersøgelser af denne Art. I Mellemtiden har man oplevet Eksperimentet med Opskæringsfabriken »Dana« i Nykøbing, og i Dag kan de gamle Planer betragtes som skrinlagte, idet Slagteriet i Fjor tilmeldte sig Slagteriernes fælles Konservesfabrik i Roskilde.

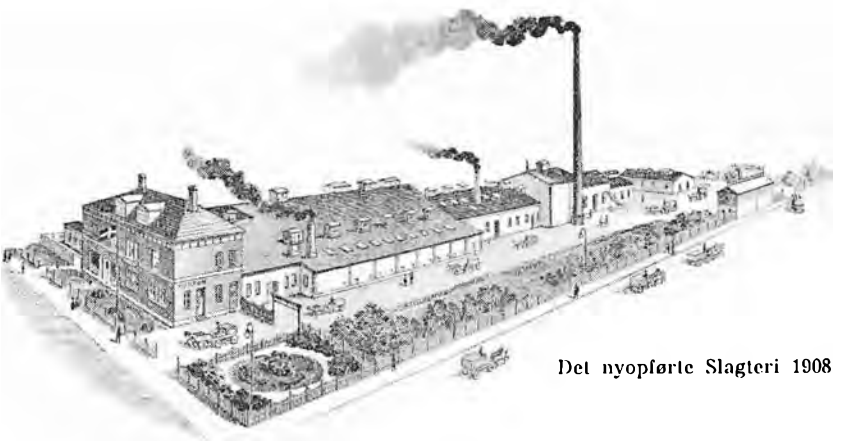

Det nyopførte Slagteri 1908

Det offentlige Slagtehus

Det offentlige Slagtehus opføres

I 1918 køber man en Grund paa den anden Side af Slagterivej af Proprietær Ludvig Mogensen, »Idasminde«, for en Pris af 60 Øre pr. Kvadratalen. Formaalet hermed var at sikre sig et passende Sted at lægge et offentligt Slagtehus. Spørgsmaalet blev aktuelt i 1919, da der efter forudgaaende Forhandlinger med Veterinærdirektoratet og Maribo Kommune paa den aarlige Slagterigeneralforsamling forelægges Planer om Oprettelse af et offentligt Slagtehus. Generalforsamlingen bemyndiger Bestyrelsen til, naar Forholdene synes at være passende dertil, at opføre et saadant Slagtehus med tilhørende Kødkontrol.

Efter nærmere Forhandlinger med Kommunen vedtages Byggeriet i 1920, og man optager et Laan i Lollands Handels- og Landbrugsbank paa 140.000 Kr. til at bestride Udgifterne med. Man undgaar dog ikke Overskridelser, idet Omkostningerne ved Byggeriet løber op til ialt 173.000 Kr. Det offentlige Slagtehus tages i Brug 1921.

Vi naar nu frem til 1925, da det efter Paabud fra Veterinærdirektoratet vedtages at bygge nyt Tarmrenseri og nyt Destruktionshus samt Kælder og Kølerum. Det overlades til Murermester H. Hansen, Maribo, at udføre Arbejdet for 49.200 Kr.

Allerede Aaret efter stiller Myndighederne med nye Krav. I Anledning af de store Slagtninger paa Slagteriet forlanger Land-

brugsministeriet Nybygninger, og der gaar atter Bud efter Ingeniør Carl Madsen, for at han kan udarbejde Tegninger til den krævede Udvidelse, ny Svalehal og Dræningslokale. Ogsaa denne Gang bliver det Murermester H. Hansen, Maribo, der faar Arbejdet overdraget. Det fuldføres i 1928, og Byggeomkostningerne kommer op paa lige ved 92.000 Kr. Man antager et Tilbud fra A/S Atlas paa Udvidelse af Koleanlæg til 16.000 Kr., og Lauritz Hansen, Maribo, leverer Glidestangsanlæg for 4800 Kr.

Direktør Mouritzens Død

Det var samme Aar, som Direktør *Mouritzen* døde efter at have været syg i lang Tid. Direktør Mouritzen havde været med lige fra Starten for 22 Aar siden og havde i de mange Aar baaret meget store Arbejdsbyrder, først under de vanskelige, primitive Forhold paa det gamle Slagteri, senere under Planlæggelsen og Opførelsen af Slagteriet i Museumsgade og Udførelsen af de mange andre krævende Opgaver, der blev stillet ham. Mouritzen skaanede aldrig sig selv, og det haarde Arbejde sled saa haardt paa ham, at han satte Helbredet over Styr og tilsidst ikke havde Kræfter til at passe de daglige Forretninger. I 1927 saa Bestyrelsen sig derfor nødsaget til at ansætte Bankdirektør *Klaus Simonsen*, Handels- og Landbrugsbanken, Maribo, som daglig tilsynsførende under Direktør Mouritzens Sygdom, og i Februar 1928 antog man Bogholder *Carl Larsen*, Roskilde, som Vikar for Direktøren, men allerede sidst i samme Maaned døde Direktør Mouritzen, hvorefter Carl Larsen overtog Ledelsen af Slagteriet.

C. Larsen,
Direktør 1928—1942.

Der var nu nogle Aars Pause i Byggeriet, men i 1934 holdes Fællesmøder i de tre lolland-falsterske Slagterier samt D. L. K. og Eksportforeningen angaaende Kreatursalget, og man opfører en Staldbygning paa Slagteriet. I 1935 faar man Tilladelse til ubegrænset Kreaturslagtning paa det offentlige Slagtehus.

1936 vedtager Bestyrelsen at bygge Kølerum til Opbevaring af Oksekød i direkte Tilknytning til det offentlige Slagtehus. Byggeriet overdrages til Murermester Andersen, Bandholm, for 24.590 Kr. A/S Atlas leverer Kølemaskine hertil.

1937 forlanger man fra engelsk Veterinærside paa Grund af Mund- og Klovesygen i Danmark skarp Adskillelse af Svinekød

og Oksekød. Det blev derfor nødvendigt at bygge yderligere et Lokale i Forbindelse med det offentlige Slagtehus til *Forarbejdelse* af Oksekød.

1939 udvides Folkenes Frokoststue, og 1941 gaar Slagteriet over til Vekselstrøm, bygger Transformator, anskaffer nye Motorer og Tavleanlæg m. v. til et samlet Beløb af ca. 30.000 Kr. For saa vidt muligt selv at kunne foretage Reparationer anskaffes Værktøjsmaskiner, Drejebænk og Slibemaskine for ca. 10.000 Kr.

1942 tilslutter man sig Planen om Oprettelse af et Fryserhus i Nykøbing F. og vedtager at tegne Aktiekapital, hvis Planen realiseres. Dette skete imidlertid ikke.

1943 maa A/S Atlas levere en ny Kølemaskine til 20.500 Kr., da den gamle er blevet for lille, og 1944 kommer Turen til en ny Skrabemaskine.

Ny Pølsefabrik for indefrosne Penge

I Krigsaarene var det vanskeligt — for ikke at sige umuligt — at faa lavet noget væsentligt Nybyggeri, og selv om Pølsefabriken trængte haardt til Fornyelse netop i disse Aar, maatte Arbejdet vente. Men aldrig saasnart var Freden kommet, før man i Bestyrelsen drøftede en større Udvidelse og gennemgribende Modernisering af Pølsefabrik og Kontorer; der udarbejdes Planer, og i 1947 vedtager Generalforsamlingen at anvende de under Krigen indefrosne Penge i England, som for Andelsselskabet Maribo Svineslagteris Vedkommende drejede sig om ca. 130.000 Kr., til Pølsefabrikens Ombygning. Tegningerne udarbejdedes af Ingeniørfirmaet N. E. Wernberg, København, og Arbejdet paabegyndes 1948, idet man antager et Tilbud fra Murermester Johs. Hemmingsen, Hunseby. Man køber samtidigt Frigidaire Køle-, Tørrings- og Luftkonditioneringsmaskiner.

1952 anskaffes fra A/S Sabroe en ny Kondensator til Køleanlægget til en Pris af 26.000 Kr. Kontorlokalerne udvides og moderniseres, og der bygges ny Entré til Kontoret.

Ogsaa Jubilæumsaaret staar i Byggeriets Tegn. Dræningsrum og Kølerum har længe trængt til Udvidelse, og efter at man i 1955 havde accepteret et Tilbud fra A/S Gram paa en ny Kølemaskine og nyt Køleanlæg iøvrigt, udbød man Arbejdet og antog Tilbud fra Murermester Poul Christensen, Maribo, Tømrermester Poul A. Hansen, Maribo, og Installationsfirmaet Bredsgaard & Nielsen, Maribo. Indbefattet et nyt Glidestangsanlæg kommer de samlede Udgifter til denne Udvidelse op paa ca. 270.000 Kr. Arbejdet paa-

begyndtes i Efteraaret og fuldføres i Jubilæumsaaret med Etablering af moderne Hurtigkølerum, Udvidelse af Drænrummet og Etablering af kølet Tilskæringslokale, saaledes at Slagteriet nu herefter — med Undtagelse af Slagtegang og Fryserum — vil være fuldt moderne udbygget.

Slagteriets Formænd

Gennem de 50 Aar har mange gode lollandske Landmænd haft Sæde i Slagteriets Bestyrelse. Efterhaanden som man blader i de gamle Bøger, dukker Navnene frem, og Ansigter og Skikkelser passerer Revy paa Erindringens Bagtæppe. Her paa disse Sider vil man finde Portrætter af de Mænd, der har været med i Slagteriets Ledelse.

I hele Slagteriets Levetid har der kun været seks Formænd. Bankdirektør *Erik Kjær*, Maribo, sad som Formand fra Starten i 1906 til 1911, da han afløstes af Gaardfæster *L. Smedemand*, Blands, hvis stoute Skikkelse prydede Formandssædet i femten Aar.

Da Smedemand døde i 1926, rykkede Næstformanden, Gdr. *Chr. Kragh*, Bjernæs, op paa Formandspladsen, hvor han sad indtil 1931, da Forpagter *Edv. Madsen*, »Grevelodden«, overtog Styret. Efter Generalforsamlingen 1933 valgte Bestyrelsen Proprietær *N. Ploug*, Bukkehavegaard, til Formand, og Forpagter Madsen, der var blevet genvalgt til Bestyrelsen, nedlagde i den Anledning sit Bestyrelsesmandat.

Ploug er den af Formændene, der har haft den længste »Regeringstid«, idet han sad som Formand i næsten 20 Aar. Han kom til i de svære Kriseaar for Landbruget, var derefter med til at lede Slagteriet frelst gennem Krigsaarenes mange Besværligheder og stod i Spidsen for de omfattende Forbedringer og Ombygninger, der fandt Sted efter Krigens Afslutning. Det var dygtig Formandsgerning, som blev udført med aldrig svigtende Sans for Slagteriets økonomiske Bæreevne, og Andelshaverne havde da ogsaa al god Grund til at takke ham, da han i 1952 ønskede at trække sig tilbage. Hans Afløser blev den nuværende Formand, Proprietær *Hans Nielsen*, »Nørremosegaard«, Østofte.

Dagbogsblade

Den første Generalforsamling i Andelsselskabet Maribo Svineslagteri holdtes den 9. Februar 1907 — et halvt Aar efter Starten. Regnskabet fulgte dengang Kalenderaaret. (Først i 1916 gik man

over til at lade Regnskabsaaret gælde fra Juli til Juli). Der var det første Regnskabsaar (1. Juli—31. December) slagtet 5990 Svin, Fortjenesten havde været 38.943 Kr., og Efterbetalingen ansattes til 4¼ Øre pr. Pd. Det var gaaet langt over Forventning godt, og man var enige om at genvælge Bestyrelsen.

1908 indvælges Gdr. *J. Brandt*, Vigsnæs, i Bestyrelsen i Stedet for Gdr. *L. P. Larsen*, Blands. Man indmelder Slagteriet i Andelsslagteriernes Sammenslutning.

1910 afløses Gdr. J. Brandt, Vigsnæs, i Bestyrelsen af Gdr. *P. Christjansen*, »Thomasminde«, Saltvig. Antallet af Andelshavere er nu 1624.

Paa Generalforsamlingen den 4. Marts 1911 meddelte Formanden, *Erik Kjær*, at han ikke ønskede Genvalg. Til Formand valgtes *L. Smedemand*, Blands, og til Næstformand Gdr. *Hans Godsted*, Udstolpe. Nyvalgt til Bestyrelsen blev Propr. *J. Pedersen*, »Østoftegaard«, Gdr. *J. Hers*, Vigsnæs, og Gdr. *F. W. Larsen-Badse*, Raa (den senere Folketingsmand). Foruden Erik Kjær afgik Gdr. *P. Poulsen*, »Erikstrupgaard«, og Forpagter *Thye*, »Ulriksdal«, der begge ligesom Formanden havde været med i Bestyrelsen fra Begyndelsen.

Det vedtages at følge samme Notering som Nykøbing Slagteri, men iøvrigt at overlade Noteringsansættelsen til Direktøren.

Den 8. Maj 1911 bliver der paa Foranstaltning af Bestyrelsen solgt 100 Smaagrise, som er indkøbt i Aalborg.

1912 foreligger Forslag om Samarbejde og Tilbud fra Lollands Handels- og Landbrugsbank samt fra Landbostandens Sparekasse. Man vedtager at dele Bankforretningerne mellem de to Pengeinstitutter.

1913 kommer Gdr. *Rs. Nielsen*, »Solvang«, ind i Bestyrelsen i Stedet for Propr. *J. Pedersen*, »Østoftegaard«, men Aaret efter indvæl-

J. Brandt.
1908—1910.

P. Christjansen.
1910—1914.

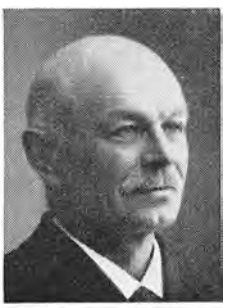

J. Pedersen.
1911-1913 og 1914-1924.

J. Hers.
1911—1929.

F. W. Larsen-Badse.
1911—1923.

Rs. Nielsen.
1913—1929.

ges Pedersen, »Østoftegaard«, paany i Bestyrelsen, idet han afløser Christjansen, Saltvig.

Verdenskrig og Grisepanik

Da den første Verdenskrig brød ud den 1. August 1914 ved Tysklands Indmarch i Belgien, og den ene Krigserklæring fulgte efter den anden, gik der Panik i næsten alt. Ogsaa i Grisene. Landets Svineslagterier fik det at føle paa den Maade, at Leverancerne blev saa store i den første Uge efter Krigens Udbrud, at det var umuligt at overkomme Arbejdet med Slagtning og Tilberedning, skønt Arbejderne sled Døgnet rundt.

Paa Maribo Slagteri nedsætter Bestyrelsen et Forretningsudvalg, bestaaende af Formanden, Næstformanden og Larsen-Badse, og Udvalgets første Handling bliver at standse Modtagelsen af Svin, idet Betaling for leveret Flæsk ikke er modtaget fra London. Man vedtager dog, at Slagteriarbejderne foreløbigt bliver i deres Stillinger. Grise-Paniken hørte ret hurtigt op, og Modtagelsen af Svin kunde genoptages de 15. August.

Det store Spørgsmaal var, hvordan det skulde gaa med Flæskeeksporten, men det viste sig, at Danmarks Neutralitetserklæring blev respekteret, saaledes at vi kunde sende vore Eksportbaade over Havet. Dog maatte Skibene med de paamalede Dannebrogsflag paa Siderne søge helt op under Kap Lindenæs for at slippe udenom Minefelterne, og Baadene maatte afsendes fra Aarhus i Stedet for Esbjerg. Senere under Krigen — i 1917 — maatte man afskibe Bacon til England via Bergen.

Selvom Eksporten endnu i 1914 gik nogenlunde regelmæssigt, kunde det naturligvis ikke være anderledes, end at Krigen medførte store Besværligheder. Det skete, at danske Eksportbaade blev opbragt af Englænderne eller torpederet af tyske U-Baade. For at

afbøde den værste Risiko oprettede man derfor en Krigsforsikringsfond indenfor Slagterierne, og det fremgaar af Maribo-Slagteriets Bøger, at man Aar senere modtog en Erstatning paa 45.000 Kr. for Tab, Slagteriet havde lidt, da en Flæskebaad var blevet sænket af en Torpedo.

Andre Krigsfænomener

I 1917 optager Slagteriet Slagtning af Kreaturer, idet Svineslagtningerne er faldet stærkt, fra 24.000 i 1916 til 11.500 i 1917. Man kan dog ikke faa Lov til at deltage i Eksportslagtning.

Andre Krigsfænomener som Gullasch-Baronerne og Flæskekort huskes vel endnu af mange. Gullasch-Baronerne var haardkogte Krigsspekulanter, som lokkede mindre befæstede Sjæle blandt Landmændene til at sælge Grise udenom Slagterierne og bød dem svimlende Priser herfor, hvilket medførte Bøder til Synderne, naar det blev opdaget. Det var en ret farlig Historie, som nær havde faaet skæbnesvangre Følger for Danmark, da Englænderne mistænkte os for at favorisere Tyskland med Levnedsmidler og derfor truede med at stoppe vore Tilførsler fra England. Andelsslagteriernes Eksportudvalg, der bestod af Konsul *P. Nørregaard*, Hypoteksdirektør *Ole Olsen*, Haslev, og Forpagter *J. Theilmann*, »Hvidkilde«, skulde sørge for, at Danmark overholdt sine Eksportforpligtelser i det rette Forhold overfor de to krigende Stormagter, d. v. s. paa Grundlag af Eksporttallene for Krigens Udbrud. Forhandlingerne herom førtes i London og Berlin af Etatsraad *H. N. Andersen*, Forpagter *Chr. Sonne* og Godsejer *Th. Madsen-Mygdal*, den senere Statsminister.

Flæskekort – men ikke Flæsk

Med Indførelsen af Maksimalpriser i 1915 fulgte snart Vareknaphed. Svinemængden aftager i de følgende Aar, hvor Folk staar i Kø for at skaffe sig lidt Affaldsprodukter i Slagterbutikerne. Henimod Slutningen af 1917 svigter Importen af Foderstoffer, og Svineslagtningerne gaar nu ned med rivende Hast. Ved Nytaar 1918 indføres Flæskekort, som der dog ikke kan skaffes Flæsk nok til. Dette Aar dalede Slagtningerne paa Maribo Svineslagteri til 5800 eller en Fjerdedel af Slagtningerne 2 Aar tidligere. Først i Foraaret 1919 begyndte det at lysne lidt. Der kom saa meget Flæsk frem, at Behovet kunde dækkes, og Fedthandelen blev givet fri. Man skulde dog helt frem til 1920—21, før Slagtningerne i Maribo igen begyndte at kravle opad, først til 9900, derefter til 14.500 og i 1923 til 23.000 for at kulminere i 1924 med godt 30.000 Slagtninger.

Ved Siden af de særlige Vanskeligheder, som skabtes af Krigens og Efterkrigstidens Kaos, havde Slagteribestyrelsen dengang naturligvis en Del hjemlige Problemer at tage Stilling til.

1916 vedtager man at gaa over til den anden 10 Aars Periode.

1919 tegner man for 2000 Kr. Aktier i A/S »Smaalandshavet«, som staar for at skulle købe et Dampskib. Samme Aar vedtager man at tilslutte sig Andels-Pensionsforeningen og at betale indtil 5 % af Pensionspræmien for Funktionærerne. Gdr. *Chr. Kragh*, Bjernæs, vælges ind i Bestyrelsen i Stedet for Forpagter Sonne. Gdr. *A. Justesen*, Østofte, erstatter Forpagter *Thomsen*, Engestofte, som Voldgiftsmand. Kæmner *Jul. Poulsen*, Maribo, og fhv. Gdr. *P. Poulsen*, Erikstrup, fortsætter som Revisorer. Man vedtager at leje en Butik i Byen — men først 8 Aar efter gør man Alvor af det og lejer Forretningslokale hos Købmand P. Haugaard-Jørgensen i Vestergade (Lilletorv) til Indretning af et Slagteriudsalg.

Chr. Kragh.
1919—1926.
Formand 1926—1931.

1920 udskiftes den gamle Dampkedel med en ny og større, der koster 12.500 Kr. Slagteriet bliver Medlem af Danske Andelsslagteriers Tarmsalg.

1921 sluttes der Overenskomst med Lollandsbanen om fælles Benyttelse af Drejeskive og Spor. Slagteriet tegner Drifttabsforsikring.

1923 holdes et Møde paa Fejø Gæstgivergaard for at drøfte fælles Interesser med Øens Landmænd, og Slagteriet kommer med Forslag om at vælge et Bestyrelsesmedlem fra Fejø. Paa den følgende Generalforsamling i Maribo nyvælges til Bestyrelsen Gdr. *Chr.*

Chr. Hansen.
1923—1931.

Vilh. Nielsen.
1923—1928.

P. Ringsing.
1924-1930 og 1931-1933.

Hansen, Fejø, og Gdr. *Vilh. Nielsen*, Budderup. Hans Godsted, Udstolpe, og Larsen-Badse traadte ud af Bestyrelsen. Til Næstformand valgtes Propr. *J. Pedersen*, »Østoftegaard«.

1924 føres der Forhandlinger om Oprettelse af et Andelsrederi, som skal tage sig af Flæske-Eksporten til England. Maribo Slagteri tilslutter sig Tanken. Efter Vedtagelse paa Generalforsamlingen ophører Slagteriet med at modtage »Købesvin«. Gdr. *P. Ringsing*, »Dødmosegaard«, vælges til Bestyrelsen i Stedet for Propr. J. Pedersen, »Østoftegaard«. Gdr. *Chr. Kragh*, Bjernæs, vælges til Næstformand.

1925 holdes en ekstraordinær Generalforsamling, hvor man skal tage Stilling til et Forslag om Støtte til Andelsbanken. Forslaget forkastes, og Andelsbanken kvitterer med at opsige Slagteriets Kautionslaan. Nyt Laan til Erstatning herfor optages i Handels- og Landbrugsbanken.

Edv. Madsen.
1927—1931.
Formand 1931—1933.

1926 overgaar Slagteriet til tredie 10 Aars Periode. Man giver Andelsslagteriernes Fælleskontor Tilslutning til Køb af en Gaard, hvor man vil oprette Svineforsøgsstation. Næstformanden, *Chr. Kragh*, Bjernæs, vælges til Formand, da Smedemand, Blands, er afgaaet ved Døden. Til ny Næstformand vælges Gdr. *Rs. Nielsen*, »Solvang«.

1927 vælges Forpagter *Edv. Madsen*, »Paarupgaarden«, til Bestyrelsen. Forpagter *N. Juel-Mathiassen*, »Ørbygaard«, vælges til Voldgiftsmand i Stedet for Gdr. Wested, Tjennemarke.

1928 vælges Gdr. *Chr. Rasmussen*, Engestofte, til Bestyrelsen i Stedet for Vilh. Nielsen, Budderup, der er død. Man gaar over til at sende Andelshaverne Afregning pr. Postgiro.

1929 oprettes i Samarbejde med Østlollands Landboforening og

Chr. Rasmussen.
1928—1932.

Hans Jensen.
1929—1933.

Anton Rasmussen.
1929—1931.

N. Ploug.
1930. Fmd. 1933—1952.

P. Albrektsen.
1931—1952.

Chr. Dam.
1931—1933.

Husmandsforeningen et ugentligt Bortsalg af Smaagrise paa Slagteriet. Til at forestaa dette Salg valgtes Gdr. *P. Aarup*, Sæddinge, Parcl. *Karl Henriksen*, Blands, og Slagteriets Direktør.

Oprettelsen af »Trio«

Paa dette Tidspunkt kommer »Trio« i Saxkjøbing ind i Billedet. Et Udvalg har undersøgt Mulighederne for Forrentning af en Kød- og Benmelsfabrik i Forbindelse med Destruktionsanstalt og er kommet til et positivt Resultat. Der indbydes til Møde i Nakskov om Sagen, og den 11. Juli 1929 holdes paa Hotel »Dana« i Maribo en ekstraordinær Generalforsamling i Slagteriet, hvor det enstemmigt bliver vedtaget at oprette en saadan Fabrik sammen med Slagterierne i Nakskov og Nykøbing.

Samme Aar anlægger Maribo Kommune den store Kloakledning til Bandholm, og Slagteriet betaler 24.000 Kr. som sin Andel i Udgifterne. Gdr. *Hans Jensen*, Kalø, og Gdr. *Anton Rasmussen*, Tjennemarke, nyvælges til Bestyrelsen i Stedet for Rs. Nielsen, »Solvang«, og J. Hers, Vigsnæs. Propr. *J. Pedersen*, »Østoftegaard«, bliver Revisor i Stedet for P. Poulsen, Erikstrup. Forpagter Edv. Madsen vælges til Næstformand.

1930 kommer Propr. *N. Ploug*, »Bukkehavegaard«, ind i Bestyrelsen i Stedet for Gdr. P. Ringsing, »Dødmosegaard«. Der sluttes Kontrakt med Maribo Elektricitetsværk om Levering af Strøm til Kraft.

1931 foretages Ændring af Lovene, hvorefter 5 af Bestyrelsens Medlemmer fremtidigt vælges i 5 Kredse og 2 ved frit Valg. Paa Generalforsamlingen valgtes derefter for 1. Kreds Propr. *N. Ploug*, »Bukkehavegaard«, for 2. Kreds Gdr. *P. Ringsing*, »Dødmosegaard«, for 3. Kreds Gdr. *Hans Jensen*, Kalø, for 4. Kreds Forpagter *Edv.*

Madsen, »Grevelodden«, og for 5. Kreds Gdr. *P. Albrektsen*, Fejø. Ved frit Valg valgtes Mejeriejer *Chr. Dam*, Øster Ulslev, og Gdr. *Chr. Rasmussen*, Engestofte. Forpagter Edv. Madsen vælges til Formand og Hans Jensen, Kalø, til Næstformand.

Den store Landbrugskrise

I Begyndelsen af 1930'erne var man midt inde i den Landbrugskrise, som havde begyndt at vise sig allerede sidst i 20'erne, og som ramte Landbruget saa haardt, at mange maatte gaa fra Hus og Hjem. Kronestigningen i 1925 havde rystet Landbruget som Eksporterhverv, men i de følgende Aar arbejdede man sig frem igen, og i 1929 var der atter Ligevægt i Omsætningen. Dette skyldtes ikke mindst, at Flæskepriserne holdt sig forholdsvis højt paa Verdensmarkedet. Landbruget ønskede meget naturligt at udnytte denne gunstige Situation, men til Skade for Erhvervet som Helhed opstod de saakaldte »Svinefabriker«, der opdrættede Svin i Tusindtal og overfyldte det engelske Marked. Ældre Landmænd mindes endnu med Bitterhed, hvorledes Danmark efterhaanden blev sin egen Konkurrent derovre, og Salgsprisen gik ned under Fremstillingsomkostningerne. Det var ikke Snak, naar det blev sagt, at den danske Bonde maatte binde en Tikroneseddel i Halen paa hver Gris, han sendte til England, men Smerten meldte sig dog først for Alvor, da den verdensomspændende økonomiske Krise rigtigt satte ind og ramte Baconmarkedet.

Hidtil havde Leveringerne til Verdensmarkedet ligget nogenlunde fast, men vore vigtigste Aftagerlande, England med Bacon og Tyskland med Biprodukter, stræbte nu efter at blive selvforsynende med Fødevarer af Hensyn til en eventuel ny Krig. De engelske Dominions mødte med Krav om Præferencestilling paa det engelske Marked, og saavel England som Tyskland begyndte at fastsætte Kvota for Fødevareimporten fra Danmark. Varebytteaftalerne Landene imellem afløste den tidligere frie Handel og fulgtes af hidtil ukendte Valutarestriktioner, som gjorde det hele endnu mere indviklet og medvirkede til at skabe den Overproduktion af Svin, der slog Prisen paa Hjemmemarkedet ned. Hertil kom saa, at England i 1931 forlod Guldet, hvilket for os betød, at Landmændene fik færre Kroner for de hjemførte Sterling. Det skulde naturligvis ende galt. Diskussionen gik snart højt indenfor Landbruget om Tilbageholdelse af Sterling, og Randers-Bevægelsen opstod som en Begyndelse til Landbrugernes Sammenslutning, der vandt Tilslutning over store Dele af Landet med sine Krav om

Landbrugets økonomiske Ligestilling med andre Erhverv. Situationen afspejledes ogsaa gennem Svinenoteringen, som i de første Maaneder af 1931 laa paa 84 Øre, men i November røg helt ned paa 58 Øre for 1. Klasse. Paa Maribo Slagteri steg Slagtningerne fra 40.000 i 1929—30 til 67.000 i 1931—32, medens samtidigt Gennemsnitsprisen til Leverandørerne halveredes, idet den faldt fra 106 Kr. 72 Øre til 53 Kr. 15 Øre. Naar paa samme Tid en god Udsætterko ikke kunde hjembringe mere end 60—70 Kr., og Smørret en Overgang var nede i 1,20 Kr. pr. kg, saa forstaar man, at det var strenge Tider for Landbruget — selv her paa Lollands fede Jorder.

England regulerer Baconimporten

Svineproduktionen fortsatte imidlertid og gik helt over Gevind, og det førte omsider til, at England i 1932 — Dansk Landbrugs sorte Aar — foretog en Regulering af Baconimporten. For Danmarks Vedkommende fastsattes Kvotaen til 62 Procent af de sidste 5 Aars Leveringer, og da Svineproduktionen skulde tilpasses efter denne Kvota, indførtes der i Februar 1933 Svinekort, som tildeltes i Forhold til Grundskyld, Skummetmælk og Leverancer. Alt dette gav Slagterierne en Masse ekstra Kontorarbejde, og vi kom ind i Perioden med Polteslagtning og Handel med Svinekort, men Reguleringen havde ogsaa sine lyse Sider. Svinefabrikerne, som ofte var oprettet helt udenfor Landbruget, sygnede hen, og den begrænsede Produktion indenfor det egentlige Landbrug fik den tilsigtede Virkning, idet Priserne steg paa det engelske Marked, saaledes at Svineproduktionen igen blev nogenlunde rentabel. I 1932 havde Gennemsnitsprisen været 89 Øre pr. kg slagtet Vægt. Aaret efter var den oppe paa 106 Øre og Aaret efter igen 143 Øre. Før producerede man 100 Grise til 40 Kr. Stykket, men nu 40 Grise til 100 Kr. Stykket. De Svin, hvortil der ikke var Svinekort, blev naturligvis modtaget paa Slagterierne, men blev kun afregnet til de væsentligt lavere Priser, som

1939 282534 1939
LANDBRUGSMINISTERIETS
SVINEREGULERINGSUDVALG
AXELBORG KØBENHAVN
Svinekort
Dette Svinekort giver
IHÆNDEHAVEREN
Ret til Levering og Slagtning af
1 SVIN
i Tiden 3. Juli 1939 til 2. September 1939.
Ugyldig efter 2. September 1939
Ugyldig efter 2. September 1939

kunde opnaas paa de sekundære Markeder. En Overgang var det derfor mere Svinekortene end Grisene, man regnede med som Handelsobjekt.

25 Kr. for en halv saltet Gris

Overgangen til Kvoteringen var naturligvis ikke helt smertefri, men beredte Slagterierne forskellige Vanskeligheder, deriblandt Spørgsmaalet om, hvordan man skulde faa tømt de overfyldte Lagre. Maribo Slagteri tilbød sine Andelshavere, at de kunde hente halve saltede Grise paa Slagteriet for 25—35 Kr. Stykket. Det var noget, man kunde bruge, og Efterspørgselen blev voldsom. Slagteriet havde en enkelt Dag 900 telefoniske Bestillinger paa saltede Grise. Der gaar endnu Frasagn om, hvorledes Folk sad i timevis rundt om paa Landcentralerne og ventede paa at faa Forbindelse med Maribo 21. Centralerne meldte sig efter Tur med 20—30 op til 50 Samtaler ad Gangen, og ude paa Slagteriets Lager udleveredes fra tidlig Morgen til sen Aften indtil 500 halve Grise mod kontant Betaling. Troligt er det dog, at en Del af de billige Grise havnede i Byfolks Sulekar — det kunde vanskeligt kontrolleres, og man har jo allesammen Venner paa Landet.

Men den voldsomme Telefonering i disse hektiske Dage gav forøvrigt Stødet til, at Slagteriet fik etableret en ekstra Linie til sit Telefonsystem.

Eksperimentet »Dana«

Aaret 1932 bød ogsaa paa andre Begivenheder, som er værd at notere. Man vedtog saaledes sammen med Slagterierne i Nakskov og Nykøbing at oprette Opskæringsfabriken »Dana«. Det var noget af et Eksperiment, og det gik da heller ikke saa godt, som man havde haabet ved Starten, men det er nu engang saadan, at de lolland-falsterske Landmænd som de Foregangsmænd, de er, aldrig har været bange for at vove Pelsen, naar der skulde prøves noget nyt. Det er de bekendt for over hele Landet, og dette Vovemod manifesterede sig ikke blot, da man tog fat paa »Dana«, men ogsaa ved Oprettelsen af »Trio«, og ligeledes da de tre Slagterier hernede som nogle af de første i Landet antog en Svineavlskonsulent for yderligere at forbedre og rationalisere Svineavlsarbejdet.

Oprettelsen af en Opskæringsfabrik paa Lolland-Falster stod i nær Forbindelse med den engelske Flæskekontingentering, som gjorde det til noget af en Livsbetingelse for Slagterierne at finde paa andre Veje end lige Baconfremstilling for at finde Anvendelse

Vald. Christjansen.
1932—1940.

Hans Hansen.
1933—1937.

H. Rasmussen.
1933—1944.

for den overskydende Svineproduktion. Man kom i disse Aar mere og mere ind paa en intensiv Udnyttelse af Svinet gennem Opskæringsfabriker, og her var det altsaa, at de tre lolland-falsterske Slagterier gik i Spidsen med »Dana«.

»Dana« var i sin Start en slet og ret Forsøgsfabrik, som Slagteriernes Fælleskontor da ogsaa fulgte med den største Opmærksomhed og iøvrigt støttede med Raad og Daad, men som — det viste sig meget snart — desværre ikke fra alle Sider mødte den Forstaaelse, som dette Forsøg fortjente. Hertil kom, at Tiderne faktisk var saa sløje, at det kneb med Afsætningen af Fabrikens Produkter. Hvem havde Raad til at købe Konserves, naar der knapt nok kunde blive til Brødet? Man var da heller ikke særlig stolt af Situationen indenfor de tre Slagteribestyrelser, og det ses i Forhandlingsprotokollen, at man allerede samme Aar, som »Dana« blev oprettet, paa et Fællesmøde mellem de sjællandske og lolland-falsterske Slagterier vedtager at gaa med til Planen om Oprettelse af en fælles Opskæringsfabrik under Forbehold af, at man sammen med de to Naboslagterier kan slippe skadesløst fra »Dana«.

Fabriken arbejdede tungt, der spillede til Overflod Uheld ind, og da Tabene i 1938 var blevet saa store, at man ikke turde være med længer, trak Slagterierne i Maribo og Nakskov sig ud af Samarbejdet. Det kostede de to Slagterier hver især 118.000 Kr. at have været med til Eksperimentet »Dana«. Nykøbing-Slagteriet overtog Virksomheden for egen Regning, og det lykkedes ved Krigens Udbrud Aaret efter at afsætte hele det oparbejdede Lager, hvilket gav Fabriken saa megen Vind i Sejlene, at den siden klarede sig pænt.

Imidlertid havde Sjællænderne oprettet en lignende Fabrik i Roskilde, blot var den meget større, og i Dag finder alle det selvfølgeligt, at der til Slagterierne bør høre en Fabrik, der kan tilberede Konserves.

I 1955 indmeldte Maribo Svineslagteri sig i Roskilde-Fabriken (Danske Andelsslagteriers Konservesfabrik A. m. b. A.), idet Maribo efterhaanden var et af de faa Slagterier, som ikke havde selvstændig Konservesfabrik eller var med i en Fællesfabrik.

Kriseaarene indadtil

Vi fortsætter her med nogle Dagbogsoptegnelser fra Kriseaarene, som de formede sig indadtil for Slagteriet.

1932 traadte Parcl. *Vald. Christjansen*, Bjerreskov, ind i Slagteriets Bestyrelse i Stedet for Chr. Rasmussen, Engestofte. Paa en ekstraordinær Generalforsamling den 20. September vedtages med stor Majoritet, at et eventuelt Forligsmandsforslag i Lønkonflikter skal forelægges en Generalforsamling til Behandling og Afgørelse. Man tiltraadte det af Landbrugernes Sammenslutning foreslaaede Erhvervsudvalg for Mejerier, Slagterier og LS. Det vedtages at dele den hjemkomne Valuta, saaledes at foruden de sædvanlige Bankforbindelser ogsaa Diskontobanken og Landmandsbanken faar Andel heri.

1933 indvælges Gdr. *Hans Hansen*, Flaarup, Propr. *H. Rasmussen*, »Sølund«, Slemminge, og Gdr. *Laur. Hansen*, Hersø, i Bestyrelsen i Stedet for Gdr. P. Ringsing, »Dodmosegaard«, Gdr. Hans Jensen, Kalø, og Mejeriejer Dam, Øster Ulslev. Forpagter Edv. Madsen, »Grevelodden«, genvælges. Propr. N. Ploug, »Bukkehavegaard«, vælges til Formand og Parcl. Vald. Christjansen, Bjerreskov, til Næstformand. Forpagter Madsen nedlægger sit Mandat som Medlem af Bestyrelsen.

1934 bliver Gdr. *Valdemar Jørgensen*, Østofte, Medlem af Bestyrelsen.

1935 vedtager man rent midlertidigt ikke at omsætte indgaaede

Laur. Hansen.
1933—1939.

Valdemar Jørgensen.
1934—1943.

Vald. Friis.
1937—1941.

Sterling, og der oprettes i denne Forbindelse en Sterlingkonto i Banken. Der holdes Delegeretmøde i Aarhus, hvor Erhvervsudvalget stiller Forslag om Valutaaktion.

1936 dør Slagtemester *J. P. Larsen*, som i sin Tid var fulgt med Direktør Mouritzen fra Næstved hertil. Som ny Slagtemester ansættes *P. Petersen*, Vraa. Sammen med D. L. K. antager Slagteriet Gaardejer og Handelsmand *Vilh. Petersen*, Udstolpe, som Kreaturvurderingmand. For at sikre Overholdelsen af de fastsatte Baconkvota til England træffer man en frivillig Overenskomst, den saakaldte Gentleman-Overenskomst. Der foreligger Henvendelse fra et Udvalg om Oprettelse af en Afdeling af Andelsbanken i Maribo. Bestyrelsen svarede, at man ikke for Tiden ønskede at skifte Bankforbindelse. Man vedtager at gaa over til fjerde 10 Aars Periode.

Kristoffer Nielsen.
1939—1947.

1937 vedtager man at udstationere Avlsorner hos forskellige Andelshavere og afsætter foreløbigt 5000 Kr. til dette Formaal. Gdr. *Vald. Friis*, Sløsse afløser Gdr. Hans Hansen, Flaarup, i Bestyrelsen. Kredsdyrlæge P. H. Nielsen afgaar ved Døden, og som ny Overdyrlæge tiltræder *H. D. Freudenthal*.

1938 overtager Propr. *P. Christjansen*, Saltvig, den ene Revisorpost efter Propr. J. Pedersen, »Østoftegaard«, og Revisor *Kai Maagensen*, Maribo, afløser Kæmner Poulsen, Maribo, der ikke ønskede at fortsætte som Revisor for Slagteriet. I en ung Alder afgaar Pølsemester *Th. Lund* ved Døden. Han har været ansat paa Slagteriet siden sin Læretid.

1939 opsiger Gdr. Vilh. Petersen, Udstolpe, sin Stilling som Kreaturvurderingsmand, og Slagter *Georg Mortensen*, Maribo, ansættes i Stedet. Parcl. *Kristoffer Nielsen*, Fuglse, vælges til Bestyrelsen i Stedet for Gdr. Laur. Hansen, Hersø.

Den anden Verdenskrig bryder ud

Efter Landbrugets Kriseaar kom der i Slutningen af 30'erne en mere rolig og stabil Udvikling, som ogsaa kendetegnede Arbejdet og Omsætningen paa Slagteriet. Der var ingen større skelsættende Begivenheder udadtil, men ved Udbrudet af den anden Verdenskrig i 1939 havde man i alle Kredse herhjemme en Følelse af, at Udviklingen kunde blive faretruende. Vi haabede alle, at Danmark

ligesom under den første Verdenskrig maatte kunne holde sig udenfor det store Opgør, men det gik anderledes.

Ved den tyske Besættelse af Danmark den 9. April 1940 blev Slagterierne straks stillet overfor Problemer, som man — heldigvis — ikke før havde kendt til. Danske Eksportbaade undervejs til England blev beslaglagt som Krigskontrabande. Værdien af de Baconladninger, som var paa Vej til engelske Havne, var 18,5 Mill. Kr., som efter Krigen blev tilbagebetalt Danmark. Modtagelsen af Svin paa Slagterierne maatte suspenderes en Uge, indtil der blev aabnet en Kredit gennem Nationalbanken, saa man var i Stand til at fortsætte.

Eksporten gik nu til Tyskland, og da Kultilførslerne sviglede, maatte Slagteriet ligesom saa mange andre Virksomheder gaa over til at fyre med Tørv. Svinekortordningen blev ophævet, Tilførslerne af Foderstoffer udefra standsede, og Produktionens Størrelse var derfor afhængig af den hjemlige Avl. To daarlige Høstaar bevirkede, at Svineslagtningerne gik tilbage med rivende Hast. I 1942 faldt Slagtningerne paa Maribo Svineslagteri til 23.000, og Aaret efter var de helt nede paa 9900. Imidlertid skulde Hjemmemarkedet jo forsynes med Flæsk, og da man var tvunget til ogsaa at levere til den tyske Besættelsesmagt — i første Omgang paa Nationalbankens Regning — gik det i de to sidste Besættelsesaar lidt fremad igen med Svineproduktionen.

Landbruget overtager selv Eksporten — Langtidsaftalerne begynder

Ved Besættelsens Ophør regnede mange med, at Forholdene ret hurtigt vilde trække sig i Lave, men det varede dog noget, inden de normale Handelsforbindelser kunde genoptages. Den tilbudte Englandspris var i første Omgang en stor Skuffelse, og den forventede Stigning i Svineproduktionen udeblev derfor. Efter mange Forhandlinger enedes man om en Notering paa 259 Øre fra 30. August 1945, efter at Noteringen siden 1943 havde ligget fast paa 272 Øre pr. kg.

Under Krigen og indtil 1950 havde det ministerielle Udvalg, Baconudvalget, taget sig af Landbrugseksporten, men efterhaanden var Tiden inde til, at Landbruget selv ønskede ogsaa at tage sig af denne Side af Sagen, og den 22. Januar 1950 oprettedes Eksportsvineslagteriernes Salgsforening, som alle Andels- og Privatslagterier er tilsluttet. Næsten samtidigt er man som bekendt kommet

Poul Hansen.
1910—1944.

Marius Pugerup.
1911—

Georg Reusch,
Direktør 1942—

ind paa de saakaldte Langtidsaftaler med England, af hvilke den sidste blev afsluttet i September, gældende indtil Aftaleaaret udløber 1. Oktober 1956. Forhandlingerne om en ny Aftale er allerede blevet paabegyndt i Januar Maaned i Aar.

Septemberaftalen bevirkede en Stigning i flere Tempi af Noteringen paa Slagterisvin, indtil den stoppede ved 470 Øre for 1. Kl., 456 Øre for 2. Kl. og 446 Øre for 3. Kl., men inden Nytaar indtraf imod Forventning en kraftig Nedgang i Noteringen i England, og Afregningspriserne faldt til 414, 378 og 350 fra 16. Januar at regne, saaledes at Forskellen i Pris mellem 1. og 3. Kl. nu er 64 Øre pr. kg eller ca. 40 Kr. pr. Svin.

Værdien af Langtidsaftaler har været diskuteret stærkt, men Ordningen har i sin Helhed været til Gavn for Svineproduktionen, der siden den første Aftale blev truffet i 1948 er gaaet stærkt frem paa Grund af den Sikkerhed for Afsætningen, disse Aftaler giver. Medens der paa Slagteriet i Maribo i 1948 saaledes kun slagtedes 11.000 Svin, steg Antallet af Slagtninger allerede i 1949 til 25.000 og var sidste Aar helt oppe paa 38.000.

Krigsaarene indendørs og Tiden efter — Direktørskifte — Samlestald i Maribo

Indadtil skete der ikke større Begivenheder i Krigsaarene og under Danmarks Besættelse. Det var ikke muligt at foretage Ombygninger og Udvidelser. Det maatte vente, til der igen blev fredelige Forhold. Imens gik Arbejdet paa Slagteriet, om ikke just i de vante Folder, saa dog nogenlunde roligt.

1940 indtræder Statshusmand *Poul Hansen*, Aagabet, i Bestyrelsen i Stedet for Vald. Christjansen, Bjerreskov, og Gdr. *P. Albrektsen*, Fejo, vælges til Næstformand.

1941 afløser Sognefoged *Mar. Pugerup*, Errindlev, Gdr. Vald. Friis, Sløsse, i Bestyrelsen. Samme Aar oprettes Haslev Træindustri og Hude-Centralen, og Slagteriet tilslutter sig disse sammen med de andre lolland-falsterske og de sjællandske Slagterier.

Den 19. August 1942 fratræder Direktør *Larsen* sin Stilling, og Bogholder *Georg Reusch*, der har været ansat paa Slagteriet siden 1. Marts 1927, konstitueres som Direktør. Butiksbestyrer *Fr. Plambøck*, Maribo, ansættes som Vurderingsmand og Opkøber af Kreaturer. Svineavlsudvalgets Beretning om Arbejdet paa Lolland-Falster udsendes til samtlige Andelshavere.

1943 ansættes Bogholder Reusch fast som Direktør fra 1. Marts at regne. Der oprettes Samlestald for Salg af Eksportkreaturer i en lejet Stald paa Olsens Hotel i Maribo. Det vedtages at indfri et Laan paa 100.000 Kr. Propr. *Hans Nielsen*, »Nørremosegaard«, Østofte, indvælges i Bestyrelsen i Stedet for Sognefoged Vald. Jørgensen, Østofte.

Intern Revision indføres – Oliefyring

Paa en ekstraordinær Generalforsamling 1944 vedtages efter Forslag fra 114 Andelshavere og Ændringsforslag fra Bestyrelsen, at der foruden de to af Generalforsamlingen valgte Revisorer skal antages en statsautoriseret Revisor. Valget faldt paa statsautoriseret Revisor *Kresten Foged*, København. Det vedtages at give indtil 1000 Kr. som Tilskud til et Værelse paa Den kgl. Landbohøjskole. Gdr. *Th. Lærkesen*, Slemminge, og Parcl. *Chr. Henningsen*, Koholt, afløser henholdsvis Propr. H. Rasmussen, »Sølund«, og Parcl. Poul Hansen, Aagabet, i Bestyrelsen.

1946 vedtager Generalforsamlingen at gaa over til den femte 10 Aars Periode. Gdr. *Einar Olsen*, Fuglse, nyvælges som Revisor.

Hans Nielsen.
1943. Formand 1952–

Th. Lærkesen.
1944–

Chr. Henningsen.
1944–

J. P. Stalbom.
1947—

E. Pilemann.
1952—

H. G. Petersen.
1952—

For at billiggøre Driften gaar man over til at fyre med Olie under Dampkedelen.

1947 beslutter Bestyrelsen at indmelde Slagteriet i Danish Bacon Company Limited London, efter at Formanden og Direktøren har været i London for at besøge denne Englands næststørste Levnedsmiddelforretning. Slagteriet indskyder 900 Pund Sterling som Aktiekapital i D. B. C. Samme Aar indvælges Gdr. *J. P. Stalbom*, Hillestolpe, i Bestyrelsen i Stedet for Parcl. Kristoffer Nielsen, Fuglse. Gdr. *L. C. Mortensen*, Erikstrup, genvælges som Revisor.

1948 vælges *Kristoffer Nielsen*, Fuglse, til Revisor i Stedet for Gdr. Einar Olsen, Fuglse.

1949 ophæves Tilladelsen til at holde Kreaturmarked i Maribo gældende fra 1. Marts 1950, og man vedtager at sende Kreaturer til Nakskov og Nykøbing Eksportmarkeder i Stedet for. Installatør *Holger Bredsgaard*, Maribo, foretager de nødvendige Installationer i Anledning af Overgangen til Vekselstrøm, og der købes Elektromotorer hos Thrige i Odense. Det hele koster godt 34.000 Kr.

Man antager Svinefodringskonsulent

Den 1. Februar 1950 fratræder Slagtemester *Carl Hansen*, og Mestersvend *Bernt Pihl* overtager Stillingen som Slagtemester. Slagterierne paa Lolland-Falster ansætter Konsulent *C. J. Benediktson* som Svinefodringskonsulent. Statsaut. Revisor Kresten Foged, København, fratræder, og statsaut. Revisor *H. Nørregaard*, Nakskov, overtager Arbejdet med den interne Revision. Efter Forslag fra Generalforsamlingen tilslutter Slagteriet sig Nakskov Eksportmarked økonomisk med et Kapitalindskud paa 5000 Kr.

1951 indmelder Slagteriet sig i Danske Andelsslagteriers Fedtraffinaderier i Masnedsund.

1952 fejrer Danish Bacon Company 50 Aars Jubilæum. Den forøgede Omsætning i Firmaet medfører Nytegning af Aktiekapital, som for Maribo Slagteris Vedkommende andrager 900 Pund Sterling eller en Fordobling af den allerede ved Indmeldelsen indskudte Kapital. Paa Generalforsamlingen i Slagteriet samme Aar meddelte Formanden, Propr. *N. Ploug*, »Bukkehavegaard«, at han ikke ønskede Genvalg, og i hans Sted valgtes Gdr. *E. Pilemann*, Lundegaarde. Gdr. P. Albrektsen, Fejø, ønskede heller ikke Genvalg og erstattedes med Gdr. *H. G. Petersen*, Askø. Til ny Formand for Slagteriet valgtes Propr. *Hans Nielsen*, »Nørremosegaard«, Østofte, og til Næstformand Sognefoged *Mar. Pugerup*, Errindlev.

Lovene ændres saaledes, at der oprettes en ekstra Driftslaanefond paa 2 Kr. pr. Gris, som fradrages straks ved Afregningen. Beløbet staar i 5 Aar og udbetales det sjette Aar med første Aars Henlæggelse og saa fremdeles.

De tre Slagterier opretter fælles Ornecentraler under Ledelse af et Udvalg med Propr. *A. Svendsen*, »Hvidkilde«, som Formand og med Konsulent *Benediktson* som daglig tilsynsførende.

1953 vælges Gdr. *Th. Lærkesen*, Slemminge, til at tiltræde Udvalget for Tilsyn med Orneudstationeringen. Voldgiftsmanden, Gdr. *Gunnar Hansen*, Raa, genvælges, og som Suppleant vælges Sognefoged *H. A. Hansen*, Nebbelunde. For at forbedre Kvaliteten gaar man over til at tage Kreaturhuder af med Maskine.

1954 ophører Baconrationeringen i England, og Slagterierne maa en Tid standse Soeksporten til Tyskland for at skaffe mere Bacon til Englænderne, skønt disse under Handelsforhandlingerne havde sagt, at vi roligt kunde sælge væk til Tredielande. Det gjorde man saa, men Følgen var, at der kom Alarmsignaler fra England paa Grund af pludseligt opstaaet Baconmangel derovre. Dette medførte altsaa en midlertidig Omlægning af Handelen.

Justitsministeriet paabyder elektrisk Bedøvning af Svin før Slagtningen, men giver efter alvorlige Klager over Kvalitetsforringelse af denne Grund Dispensation til 1. April 1956, for at man nærmere kan undersøge Forholdet. Paa Grund af for smaa Afskibninger til England indføres Pligt til Saltning af bestemte Procenter Bacon. Som Revisor nyvælges Gdr. *Anders Munk*, Opager, i Stedet for Parcl. Kristoffer Nielsen, Fuglse.

1955 tegnes der yderligere 2600 Kr. som Andelskapital i Haslev Træindustri, idet man her gaar over til at fremstille Kraft-Papemballage. Paa Bestyrelsens Forslag vedtager Generalforsamlingen helt at gaa over til Udbetaling ved Bankcheck.

Lige siden Slagteriets Oprettelse har man haft Opmærksomheden henvendt paa Avlsarbejdets Betydning og den dermed nært forbundne Klassificering af Slagterisvinene — vel det vigtigste Omraade indenfor en Slagterivirksomhed, som vil hævde sig i den haarde Konkurrence paa Verdensmarkedet. Det er ikke nok, at den tekniske Behandling af Flæsket er i Orden fra Slagteriets Side. Dette overvaages af Landbrugsministeriets Baconinspektører, som ved uanmeldte Besog flere Gange aarligt kontrollerer, at Flæsket behandles efter de fastsatte Regler, og ligeledes at Svinene indvejes korrekt, saaledes at Andelshaverne faar afregnet den rigtige Vægt. Endnu vigtigere er det, at Baconsvinenes Længde, Fedtets og Kodets Fordeling og Smagen er i Orden. Her er man straks inde paa Spørgsmaalet om Race og Fodring — et Omraade, hvor de statsanerkendte Svineavlscentre gennem Aarene har udført et meget stort og uvurderligt Arbejde. I Dag benyttes der næsten udelukkende Orner fra disse Centrer, og dette har betydet meget for Opfyldelsen af de Krav, man stiller til os paa det engelske Marked.

Ser man tilbage paa Talrækkerne i Slagteriets Statistik, vil selve de nogne Tal fra Klassificeringen tale deres eget tydelige Sprog om Fremgangen gennem et halvt Aarhundrede. I 1911 laa Sorteringen saaleles, at man havde 21,21 % i 1. Kl., 27,86 i 2. Kl. og 50,93 i 3. Kl., i 1920 var Tallene henholdsvis 18, 25 og 57 % i 1., 2. og 3. Kl., men i 1955 er der vendt op og ned paa Forholdet, idet Klassificeringen i dette Aar viser 51,2 % i 1. Kl., 27,6 % i 2. Kl. og kun 21,2 % i 3. Kl. Svineavlskonsulent Benediktsons Arbejde siden 1950 har haft en meget væsentlig Andel i denne Fremgang, som i de sidste to Aar har vist sig at være stabil, men vi maa her paa Lolland-Falster stadig arbejde paa yderligere Forbedring for

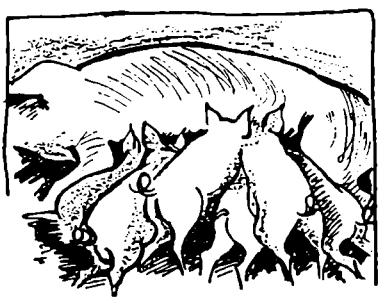

at komme paa Højde med Gennemsnittet af Landets Svineslagterier, ca. 75 % i 1. Kl., ca. 20 % i 2. Kl. og kun ca. 5 % i 3. Kl. Netop i 1954 genindførtes Klassifikationsregler for Bacon til England med deraf følgende Klassifikationsbetaling til Andelshaverne, og dette har naturligt nok skærpet den enkelte Leverandørs Interesse for Avlsarbejdet, der som sagt ikke blot er af afgørende Betydning for Slagteriets Konkurrenceevne, men ogsaa er direkte værdifuldt for den enkelte Andelshaver, som altsaa opnaar en forøget økonomisk Gevinst, naar han faar sine Slagterigrise i 1. Klasse.

Stadige Krav om Forbedringer til Gavn for Kvaliteten

Vedligeholdelsen eller Moderniseringen af det tekniske Apparat paa Slagteriet har gennem Aarene, saa vidt som de ydre Forhold har tilladt det, holdt Trit med Udviklingens Krav, og der er da ogsaa fra Tid til anden ofret ret store Beløb paa Forbedringer, Udvidelser, Nyanskaffelser eller Reparationer. Selv om Udgifterne har været store, har Udviklingen imidlertid tilfulde vist, at denne Investering har været nødvendig af Hensyn til Flæskets rette Behandling.

Som tidligere anført staar Slagteriet i Jubilæumsaaret fuldt moderne udbygget paa næsten alle Områder, men man maa ikke deraf lade sig forlede til at tro, at »Byggeriet nu endelig maa faa en Ende«. De Fremgangsaar, man nu er inde i, vil ufravigeligt føre med sig, at Kravene om tekniske Forbedringer til Stadighed ændres og udvides. Det samme gælder de Krav, der kommer udefra — Kravene fra Sundhedsmyndigheder og Veterinærer, fra Fabriksdirektoratet og Baconkontrol, og som er dikteret af Hensyn til Flæskets Kvalitet. Her maa man naturligvis følge med, hvis man ikke vil sakke agterud i Konkurrencen. Man har her ikke blot de hjemlige Slagterier at tage Hensyn til, men maa ogsaa være aarvaagne overfor andre Landes Bestræbelser for at fortrænge det danske Bacon fra det engelske Marked, som trods alle Besværligheder velsagtens fremdeles maa betragtes som Hovedmarkedet for vore Landbrugsprodukter — for vort Vedkommende specielt Bacon. Vi maa ogsaa fremdeles være med i og give vor økonomiske Støtte til Avlsarbejdet, et meget vigtigt Område, hvor det heller ikke kan nytte at gaa i Staa, hvis man vil bevare Chancen for at kunne være med i Kampen om Markederne ude omkring i Verden.

Vilh. Andersen.

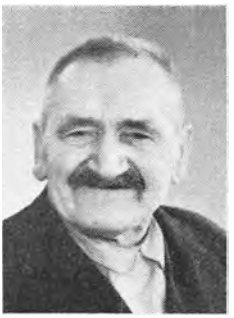

Niels Jensen.

Carl Petersen.

Folk, som blev »gamle i Gaarde«

I en Omtale af Slagteriets Historie vil der være god Grund til at opholde sig en Smule ved en speciel Side af Virksomheden i det daglige, og det er selve Arbejdsforholdene, som naturligvis har stor Betydning i et Foretagende af denne Størrelse og Struktur. Det er nødvendigt at have et tilpas stort Personale til at varetage de mange forskellige Poster indenfor Virksomheden, men det er et næsten endnu større Gode, at man indenfor Personalet i en saa stor »Forretning«, som der er Tale om her, med vidt forskellige Gøremaal for hver enkelt, har en Del Folk, som er »gamle i Gaarde«. Det kan man med fuld Ret sige om Maribo Svineslagteri. Adskillige af Slagteriets veltjente Funktionærer og Arbejdere har passeret 25 Aars Dagen for deres Ansættelse i Virksomhedens Tjeneste, og dette har ikke blot haft Betydning for Arbejdets Koordinering op gennem Aarene, men det siger ogsaa en Del om selve Arbejdsstedet og den Aand, der raader her, og som faar Folk til at synes, at det, populært sagt, er »et godt Sted at være«.

Man vil her finde samlet en Række Portrætter af Arbejdere og Funktionærer, som har været ansat paa Slagteriet i 25 Aar og derover.

Fedtsmelter *Vilhelm Andersen*, som døde i Fjor, er den af Slagteriets Folk, der hidtil har opnaaet den største Anciennitet, idet han først fratraadte sin Tjeneste i 1953 efter 45 Aars Arbejde paa Slagteriet.

Slagteriarbejder *Niels Jensen*, der endnu lever, blev ansat 1906 og fratraadte 1945 efter 39 Aars Arbejde. Kasserer *Carl Petersen*, ansat 1922 med 33 Aars Anciennitet. Kredsdyrlæge *P. H. Nielsen*, ansat 1906, død 1938 efter 32 Aars Tjeneste. Ligeledes ansat 1906 Slagtemester *J. P. Larsen*, fratraadt 1938 efter 32 Aars Arbejde.

P. H. Nielsen.

J. P. Larsen.

Peter Reitz.

Peter Kamper.

Arnold Boesen.

Gunnar Hansen.

Georg Reusch.

Knud Nielsen.

Marie Rasmussen.

Svend Nielsen.

Harriet Poulsen.

Ax. Kofoed-Hansen.

Fedtsmelter *Peter Reitz*, fratraadt 1937, 31 Aars Arbejde. Slagter *Peter Kamper*, der ophørte med Arbejdet i 1935 efter 29 Aars Arbejde og døde i Efteraaret 1955 i en Alder af 92 Aar.

Endvidere er 25 *Aars Jubilæum* fejret af Pølsemager *Arnold Boesen* i 1950 — Tarmrenser *Gunnar Hansen* i 1951 — Direktør *Georg Reusch* i 1952 — Opsynsmand *Knud Nielsen* i 1953 — Arbejderske *Marie Rasmussen* i 1954 — Bogholder *Svend Nielsen* i 1955 og endelig Arbejderske *Harriet Poulsen* og Slagter *Ax. Kofoed Hansen* i Januar 1956.

Yderligere skal nævnes:

Slagteriarbejder Lauritz Nielsen,	1926—1951	....	24	Aars Arbejde
Slagter Peter Hansen,	1926 †1949	....	23	„ „
Pølsemester Th. Lund,	1915 †1938	....	23	„ „
Slagteriarb. L. P. Rasmussen,	1927—1950	....	23	„ „
Direktør H. J. Mouritzen,	1906 †1928	....	22	„ „
Slagter Henrik Hansen,	1925—1948	....	22	„ „
Pølsemager K. Malmborg,	1934	....	21	„ „
Maskinmester B. Iversen,	1920—1940	....	20	„ „
Slagteriarb. A. Hansen (Thomsen)	1931—1951	....	20	„ „
Forvalter Sv. Bonde Hansen,	1936	....	20	„ „
Slagter Ax. Jensen,	1936	....	20	„ „
Slagter Helmer Poulsen,	1936	....	20	„ „

Tørre Tal fra en levende Virksomhed

Tal kan være tørre, men ogsaa interessante. En Oversigt over Slagteriets Driftsregnskaber gennem 50 Aar fortæller næsten bedre end Ord om Opgangs- og Nedgangstider og om hele Udviklingen i denne levende Virksomhed, der i sin Tid begyndte med en Omsætning paa 400.000 Kr. i det første Regnskabsaar (der dog kun var et halvt Aar), men som nu er oppe paa en aarlig Omsætning af 14½ Million.

Fra første Begyndelse og til indeværende Regnskabsaar, hvorfra der endnu ikke foreligger samlede Tal, er der paa Maribo Svineslagteri slagtet ialt godt 1,4 Millioner Svin. Heraf falder Storsteparten paa 10 Aars Perioden 1926—36 med lige ved ½ Million Slagtninger, medens den daarligste Periode ligger fra 1916—26 med kun 179.000 Slagtninger. Det var den første Verdenskrig med dens Knaphed paa forskellige Omraader, blandt andet Foderstofferne, der gjorde sig gældende her.

Omsætningstallene siger os ogsaa en hel Del. I den første 10 Aars

Periode, hvor der ialt slagtedes 204.000 Svin, laa den samlede Omsætning paa 16 Millioner Kroner med en Gennemsnitspris pr. Svin paa 75 Kr. I Perioden 1916—26, hvor der som nævnt kun slagtedes 179.000 Svin, var Omsætningen derimod over 31 Millioner med en Gennemsnitspris pr. Svin paa 178 Kr. I Perioden 1926—36 slagtedes der 493.000 Svin, og Omsætningen var i samme Tidsrum 47 Millioner med en Gennemsnitspris paa 90 Kr. pr. Svin. I Perioden 1936—46 laa Slagtningerne paa 297.000, og Omsætningen i dette Tiaar var 56 Millioner med en Gennemsnitspris paa 186 Kr. pr. Svin. De hidtil foreliggende Tal for indeværende 10 Aars Periode (1954—55 medregnet) viser samlede Slagtninger paa 220.000 og en Omsætning (gennem 9½ Aar) paa 99 Millioner med en Gennemsnitspris af rundt regnet 300 Kr. pr. Svin.

Efterbetalingerne har gennem Aarene svinget stærkt — fra den laveste i 1934, der kun var paa 3 Øre, til den højeste, der betaltes i 1948 og var paa 26 Øre. Efterbetalingerne har iøvrigt i den indeværende Periode ligget ret konstant paa omkring 18—26 Øre.

Slagteomkostningerne pr. Svin var i Slagteriets første Leveaar 3,52 Kr. og gik i 1908 helt ned til 2,97 Kr. I Dag ligger de paa 15—16 Kr. pr. Svin, men var i Aarene lige efter den sidste Verdenskrig helt oppe paa 19—24 Kr.

Pølsefabrikens Omsætning viser en stærk stigende Kurve fra Periode til Periode. I det første Tiaar var Omsætningen her ialt 626.000 Kr., i det næste Tiaar 1,9 Millioner, næste igen 3,1 Million, i Perioden 1936—46 steg den til 12 Millioner, og i indeværende Periode er der hidtil omsat for 13,2 Millioner i denne Afdeling af Virksomheden. Krigs- og Kriseaarene afspejler sig ogsaa i Pølsefabrikens Tal. Medens den aarlige Omsætning i den første 10 Aars Periode laa paa omkring 50—60.000 Kr., steg den i 1915 pludseligt til 144.000 Kr. for at kulminere i 1916—17 med 394.000 Kr. I Landbrugets værste Kriseaar faldt Omsætningen i Pølsefabriken til 175.000 Kr., men steg i Aarene derefter gradvis til 870.000 Kr. i 1939 for at naa Maksimum i Krigsaaret 1942—43, hvor Omsætningen er 1.890.000 Kr. Det var en Stigning paa 1 Million Kroner i Løbet af 3—4 Aar.

Butikernes Omsætning viser en lignende smuk Fremgang i Omsætningen. Det første Aar omsattes i Slagteriudsalget for smaa 28.000 Kr., men i Dag er Omsætningen i de tre Butikker oppe paa ca. 600.000 Kr. Største Omsætning naaedes i Krigsaaret 1943 med 679.000 Kr. og i Efterkrigsaaret 1946 med 698.000 Kr.

Vi henviser iøvrigt tal-interesserede Andelshavere til Regnskabs-Oversigten bagi Bogen.

Pølsefabrik – Kundeservice – Prisvurdering

Da det nye Slagteri i Museumsgade blev bygget i 1908, oprettede man som bekendt ogsaa Pølsefabrik, og som den første Mester ansattes *Julius Jensen*. Til at begynde med var han helt alene i Pølsefabriken. Sidst paa Ugen, hvor der ikke var saa meget Arbejde i selve Slagteriet, fik han Hjælp af enkelte Slagtere. Julius Jensen, der rejste til Rusland i 1923, tilbringer nu sit Otium i Nykøbing. 1915 antoges *Thorvald Lund* som Lærling. Han blev senere Mester. Fra en meget beskeden Begyndelse har Pølsefabriken udviklet sig til det betydelige Foretagende, den er i Dag, med en aarlig Omsætning paa omkring 1½ Million Kroner.

Til Kundebetjening ansattes i Marts 1920 en tidligere Landmand, *Anton Møller*, der i mange Aar Dag ud og Dag ind kørte Midtlolland rundt paa sin Cykle og var en trofast Gæst hos Købmænd, Viktualiehandlere og Brugsforeninger, hvor han optog Ordrer paa Pølser og Fedt. Da Møller døde i 1935, antog man *Marius Jørgensen* som Rejsende, og nu var det Bilen, der blev brugt som Befordringsmiddel. Efter Marius Jørgensens Død i Febr. 1938 overtog *Niels J. Christensen* Kundebetjeningen, og Niels Christensens lille Bil er i Dag lige saa godt kendt som Møllers Cykle i sin Tid.

For at imødekomme et Ønske fra Andelshavere om en Prisvurdering af Kreaturer, ansatte man — som omtalt i »Dagbogsblade« — fra 1936 Vurderingsmand. Fra 1942 fungerer Slagter *Frederik Plambock* i denne Stilling. Plambøck er en Kapicitet paa dette Omraade, og hans Arbejde vurderes da ogsaa meget højt, ja, i Virkeligheden er det uvurderligt for Andelshaverne, da et Kreatur, som Plambøck har vurderet, ikke bliver solgt for billigt, selvom det ikke netop bliver leveret til Slagteriet eller D. L. K.

Slagteriets Veterinærkontrol

I Henhold til Lov af 27. Maj 1908 skal enhver Virksomhed, som vil slagte Heste, Hornkvæg, Faar, Geder og Svin til Udførsel, autoriseres af Landbrugsministeriet. Det samme gælder for Virksomheder, der fremstiller Pølser og Konserves. Virksomheden maa endvidere underkaste sig Landbrugsministeriets Tilsyn, og dette Tilsyn udøves af de af Ministeriet gennem Veterinærdirektoratet ansatte Dyrlæger og Opsynsmænd. Paa Maribo Slagteri ansattes fra Starten Kredsdyrlæge *P. H. Nielsen*, der fra 1937 afløstes af nuværende Overdyrlæge *H. D. Freudenthal*, paa travle Dage assisteret af praktiserende Dyrlæge *Poul Nielsen*, Maribo. Som Overdyrlægens daglige Hjælper fungerer Opsynsmand *Knud Nielsen*.

Slagteriets Bestyrelse i Jubilæumsaaret.

Th. Lærkesen. E. Pilemann. J. P. Stalbom. Formanden Hans Nielsen. Direktør G. Reusch. Næstformanden Mar. Pugerup.
Chr. Henningsen. H. G. Petersen.

Slagteriets ledende Funktionærer paa Jubilæumsdagen

Direktør
Georg Reusch.

Bogholder
Svend Nielsen.

Slagtemester
Bernt Pihl.

Pølsemester
K. E. Kristensen.

Maskinmester
Sv. Aa. Gregersen.

Tarmmester
N. Madum.

Forvalter
Sv. Bonde-Hansen.

Opkøber
Fr. Plambøck.

Kasserer
Carl Petersen.

Slagteriets Revisorer 1956

Gdr. L. C. Mortensen,
Erikstrup.

Statsaut. Revisor
H. Nørregaard.

Gdr. Anders Munk,
Opager.

Slagteriets Veterinærkontrol

Overdyrlæge
H. D. Freudenthal.

Opsynsmand
Knud Nielsen.

Slagteriets samlede Personale 1956

Luftbillede af Slagteriet 1955

Glimt

fra Dagliglivet paa Slagteriet

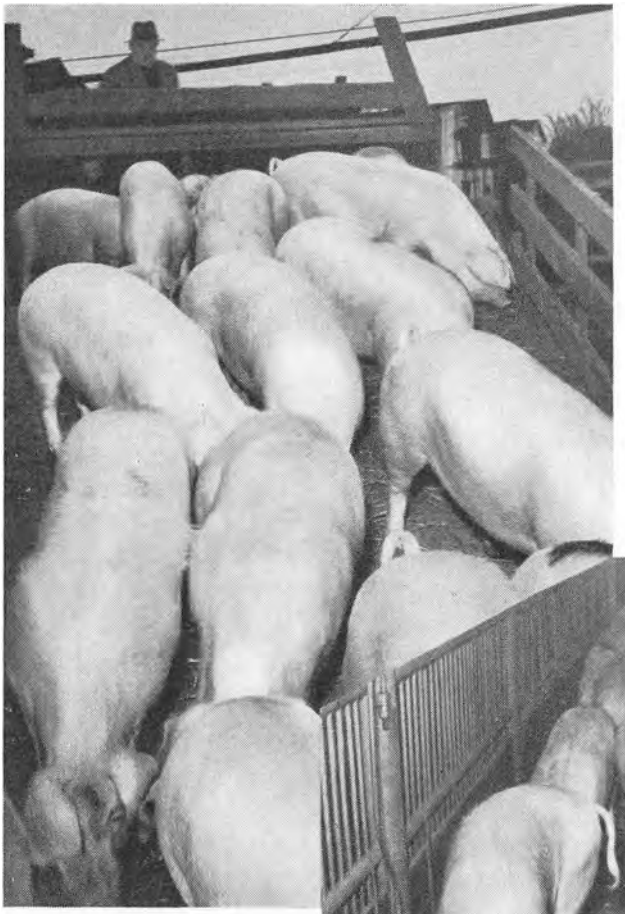

Svinene aflæsses —

og vandrer ind
i Stalden.

Efter Stikningen skoldes Grisene, for at Haarlaget kan løsne sig —

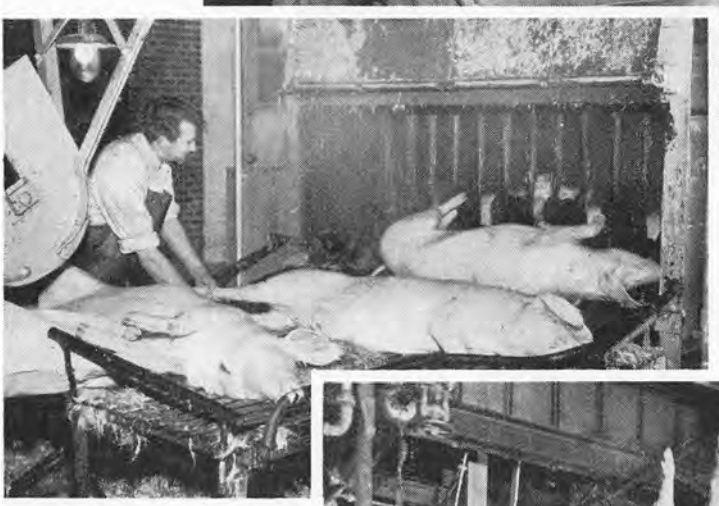

og Skrabemaskinen afleverer Svinene i renbarberet Stand

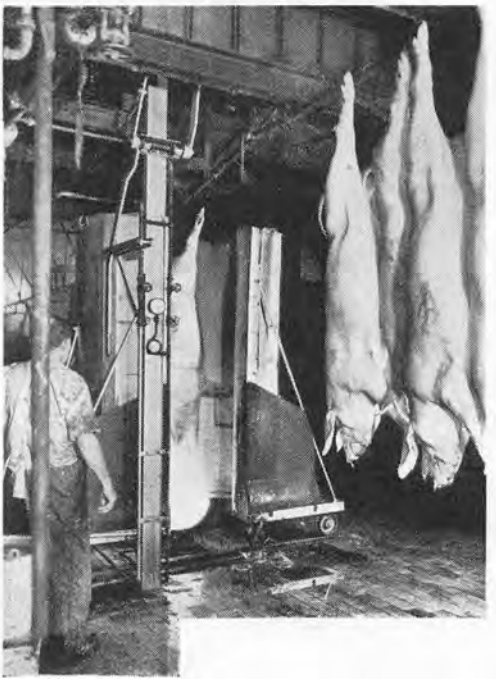

Her svides Svinene i den hvidglødende Svideovn

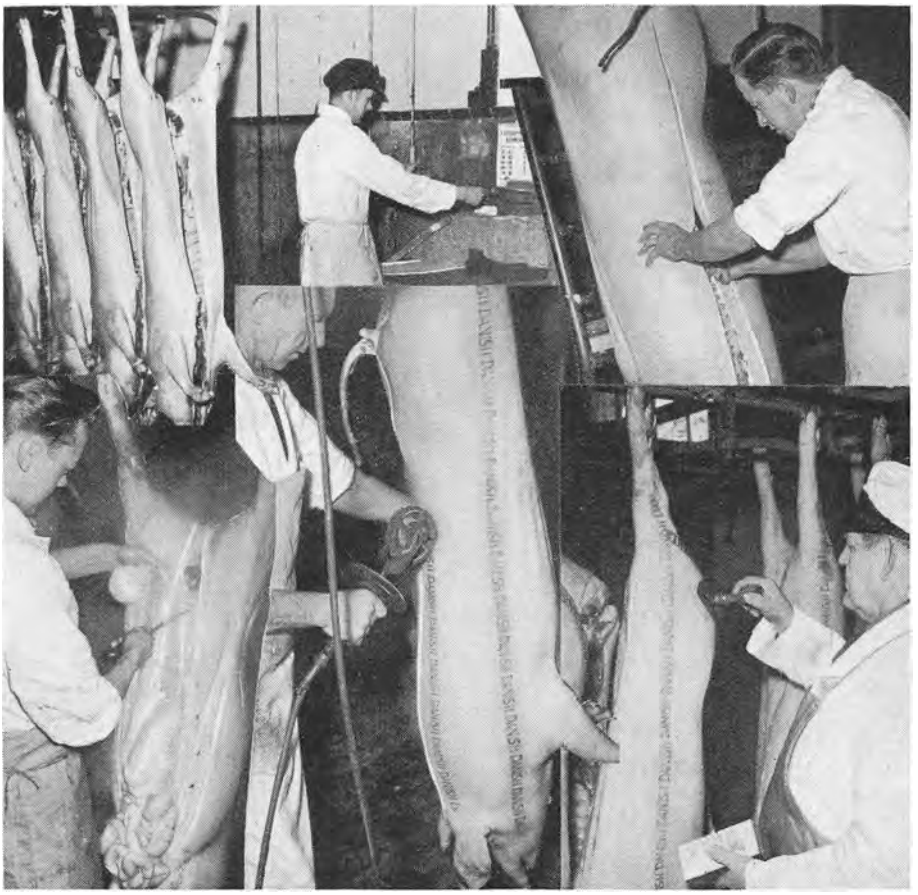

Indmaden udtages — Vejning — Forskæring — »Danish«mærkning — Lurmærkning

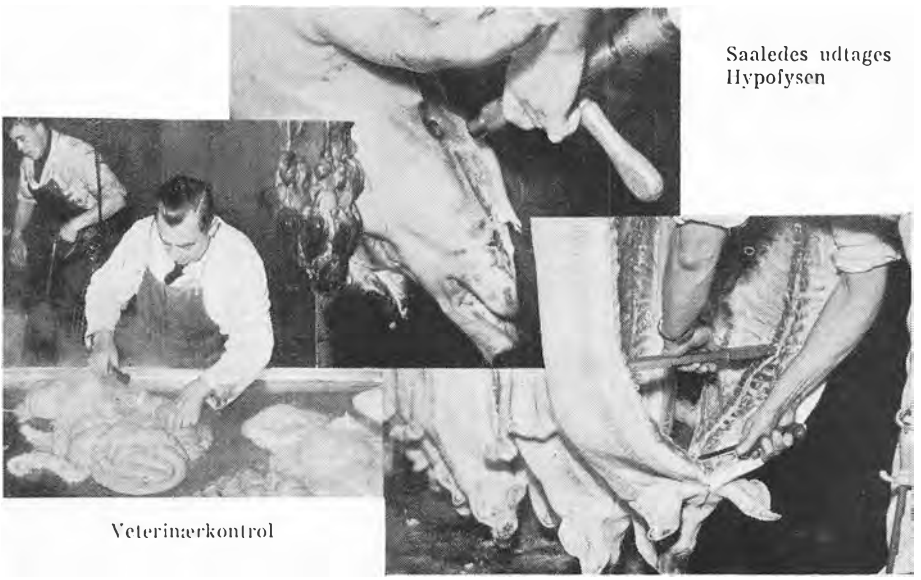

Saaledes udtages Hypofysen

Veterinærkontrol

Løsning af Hoveder

Tilskæring af
Baconsvin

Svin til
Hjemmemarkedet
i Svalehallen

Nedsaltning af
Baconsvin

Lager af
Baconsider

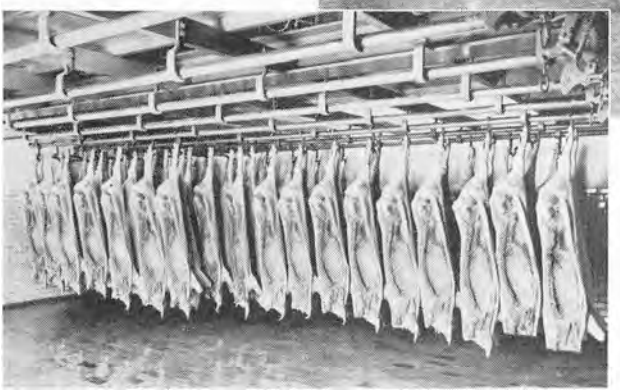

Baconsider i
Kølerum

Slagtning af
Kreaturer i
Kreaturslagteriet

Et Blik ind i engros Ekspeditionen

Interiør fra Pølsefabriken og —

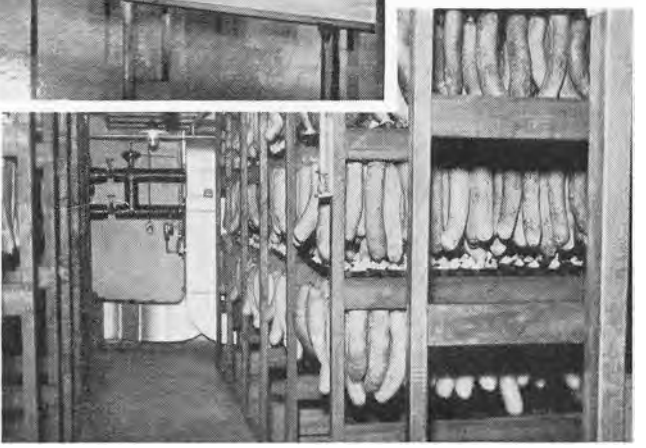

fra det luftkonditionerede Spegepølselager

Fra Pølsefabriken udgaar daglig frisklavede Varer af alle Slags. Kvaliteten er altid 1. Klasses, og at der udelukkende anvendes sunde og friske Varer borger Veterinærkontrollens Stempel og Plombe for

Direktørens
Kontor

Ekspeditions- og
Bogholderikontor

Arbejdernes
Frokoststue

Slagteriets Udsalg,
Vestergade, Maribo

Butiksbestyrer
Aage Olsen

Slagteriets Udsalg,
Musæumsgade,
Maribo

Butiksbestyrer
Ellebæk Petersen

Slagteriets Udsalg
i Bandholm

Butiksbestyrer
Herman Jensen

Det GODE Samvirke

Det er en kendt Ting, at de danske Andelsslagterier drives meget rationelt, hvilket skyldes, at man gennem et mangeaarigt Arbejde har faaet opbygget et System af samarbejdende Andelsselskaber til Varetagelse af fælles Interesser. Dette Samvirke byder paa mange reelle Fordele for det enkelte Slagteri, som gennem de forskellige tilsluttede Selskaber kan faa behandlet Biprodukter med langt bedre Resultater, end hvis man skulde staa alene med Opgaven. Dette har ikke mindst vist sig i de senere Aar, hvor den kemiske og medicinale Industri ogsaa er kommet med som Aftagere af visse Slagteriprodukter, som derigennem har indbragt helt overraskende gode Priser. Vi skal her give en kort Redegørelse for de Virksomheder, som Andelsselskabet Maribo Svineslagteri er tilsluttet.

TRIO OG KRAGHAVE

Andelsselskabet TRIO i Saxkjøbing, som vi tidligere har omtalt i dette Jubilæumsskrift, blev stiftet den 17. Juli 1929 og kunde saaledes fejre 25 Aars Jubilæum i 1954. Kødfoderfabriken kunde allerede da se tilbage paa veludført Gerning til Gavn for saavel de tre lolland-falsterske Slagterier, der er dens Fædre, og som stadigt driver den i et forbilledligt Samarbejde, og ligeledes til Gavn for

Kødfoderfabriken »Trio«
i Saxkjøbing

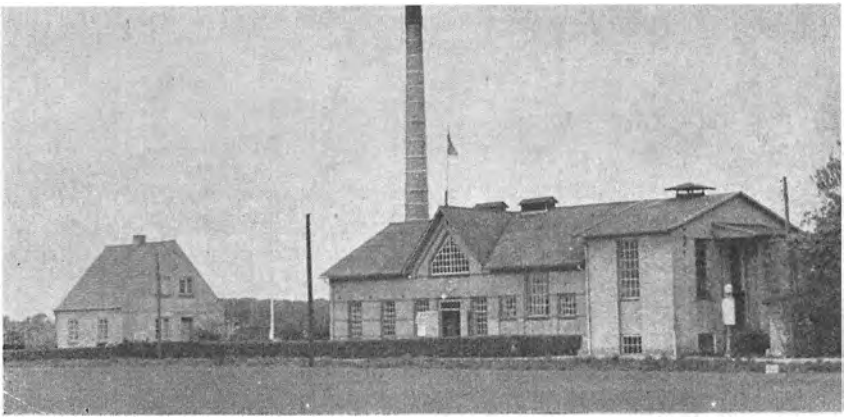

Destruktions-
anstalten
i Kraghave

Landsdelens Landmænd. I 1940 overtog TRIO Destruktionsanstalten i Kraghave og staar i Dag vel rustet til fremtidige Opgaver.

Formand: Proprietær *Hans Nielsen*, »Nørremosegaard«, Østofte.
Direktør: *Chr. Jørgensen*.

SVINEFORSØGSSTATIONEN FUGLSANG

I 1946 indledtes et Samarbejde mellem Stiftets tre Andelsslagterier samt Landbo- og Husmandsforeningerne om Driften af den lokale Svineforsøgsstation. Den første Opgave var at skaffe en ny Svinestald til Forsøgene, og Resultatet blev, at man modtog et Tilbud fra Godset »Fuglsang«. En ældre Stald paa Godset blev grundigt moderniseret, og først paa Aaret 1947 kom man i Gang med Forsøgene. For tre Aar siden blev Stalden udvidet, saaledes at der

Interiør fra Stalden paa »Fuglsang«

nu er Plads til 48 Hold paa hver 4 Svin. Det daglige Arbejde varetages paa udmærket Maade af Assistent *Søren Pedersen*, medens Konsulent *C. J. Benediktson* er Forsøgsleder siden 1. Januar 1952 og Konsulent *C. P. Knudsen* Kasserer. Som officiel Ledelse af Svineforsøgsstationen er nedsat et Underudvalg af Svineavlsudvalget paa ialt tre Mand, idet Landboforeningerne, Husmandsforeningerne og Slagterierne hver vælger en Mand. Med Godsets Inspektør, *A. Ahrnung*, har der været et fortrinligt Samarbejde.

SVINEAVLSKONSULENTEN

Ved »Trio«s Generalforsamling den 10. Marts 1950 bestemte de tre Slagterier at ansætte en Svineavlskonsulent, der skulde være til gratis Raadighed for Slagteriernes Andelshavere vedr. Fodrings-, Avls- og Staldspørgsmaal, og den 24. Marts samme Aar ansattes Landbrugskandidat *C. J. Benediktson*, Grauballe, som tiltraadte Stillingen den 15. Maj. Aaret efter enedes man med de samvirkende lolland-falsterske Landbo- og Husmandsforeninger om et Samarbejde, saaledes at Svineavlskonsulenten fra 1. Oktober 1951 var ansat af de to Samvirksomheder med Slagterierne som økonomiske Garanter. Dette Samarbejde er senere udvidet med Nedsættelse af et fælles Udvalg paa 8 Medlemmer under Navn af »Svineavlsudvalget for Maribo Amt«.

Svineavlskonsulent C. J. Benediktson.

UDSTATIONEREDE ORNER

Fra Oktober 1953 forestaar Konsulent Benediktson alle Indkøb af Orner til Udstationering fortrinsvis paa »Ornecentraler« samt Tilsynet med disse. Der nedsattes samtidigt et Orneudvalg med en Repræsentant for hvert Slagteri.

LOLLANDS EKSPORTMARKED

Lollands Eksportmarked A. m. b. A. i Nakskov er af forholdsvis ny Oprindelse. Forhen havde Kreaturmarkedet i Nakskov haft til Huse i det offentlige Slagtehus og senere i Teisens Gaard, hvor der i 1943 indrettedes Samlestald, men i 1948 optoges paa Foranledning af Politimester *Møller-Hansen* Forhandlinger mellem de interesserede Parter om tidssvarende Lokaler til Kreaturmarkedet. De interesserede Parter var Nakskov Kommune, Landmændenes

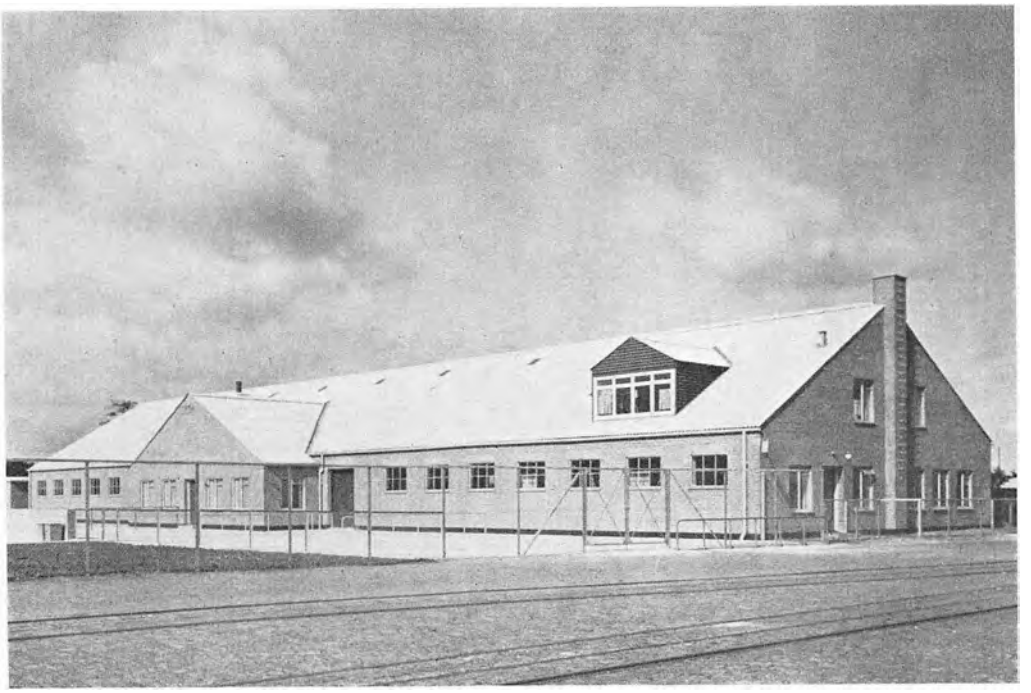

Markedshallen, Nakskov

Andels-Eksport-Slagteri i Nakskov, Vestlollands Landboforening, Tolvmandsforeningerne paa Vestlolland, Slagtermesterforeningen for Vestlolland og D. L. K. i Maribo Amt. Det vedtoges at bygge en egnet Stald ved Havnen, og den 30. Maj 1950 indviedes Lokalerne under Navnet »Lollands Eksportmarked«. Markedet har Plads til 220 Kreaturer.

Som Formand valgtes Proprietær *A. Svendsen*, »Hvidkilde«, med Borgmester *Marius Nielsen*, Nakskov, som Næstformand. Efter Proprietær Svendsens Død i Februar 1955 valgtes Formanden for Vestlollands Landboforening, Propr. *W. Smedemand-Musse*, »Karlebygaard«, til Formand.

Maribo Svineslagteri indtraadte som Andelshaver den 10. Marts 1951. Der holdes Marked hver Mandag, og der er siden Starten gennemsnitligt tilført Markedet mellem 5000 og 6000 Kreaturer aarligt. Den daglige Leder er Stadsdyrlæge *Løwenstein-Jensen*, Nakskov.

DANSKE ANDELSSLAGTERIERS FEDTRAFFINADERIER, MASNEDSUND

I de svære Aar i 30'erne, hvor der ogsaa var store Vanskeligheder med Hensyn til Afsætning af Fedt, besluttede en Gruppe Slagterier, bestaaende af Haslev, Skelskør, Masnedsund, Nykøbing Falster og Nakskov at oprette et Fedtraffinaderi, som skulde behandle de paagældende Slagteriers Fedt og Oksetalg efter de nyeste Metoder for

Danske Andelsslagteriers Fedtraffinaderier, Masnedsund

derigennem at opnaa en ensartet Kvalitet. Selskabet blev stiftet i 1932, og Maribo Slagteri tilsluttede sig i 1951. Formand: Sogneraadsformand *Niels Sørensen*, Neble. Direktør: *R. M. Jensen*.

HASLEV TRÆINDUSTRI, A. m. b. A.

I 1941 oprettede samtlige sjællandske og lolland-falsterske Slagterier, nogle Datterselskaber af disse samt Ringsted Fjerkræslagteri og Andelsslagteriernes Fælleskontor Haslev Træindustri med det Formaal at fremstille Træemballage til Æg, Fedt, Fjerkræ og Slagteriprodukter. I 1955 oprettedes en særlig Afdeling for Fremstilling af Kraftpapemballage. Formand: Proprietær *C. F. Lassen*, »Islebjerggaard«, Frederikssund. Direktør: *H. Jacobsen*.

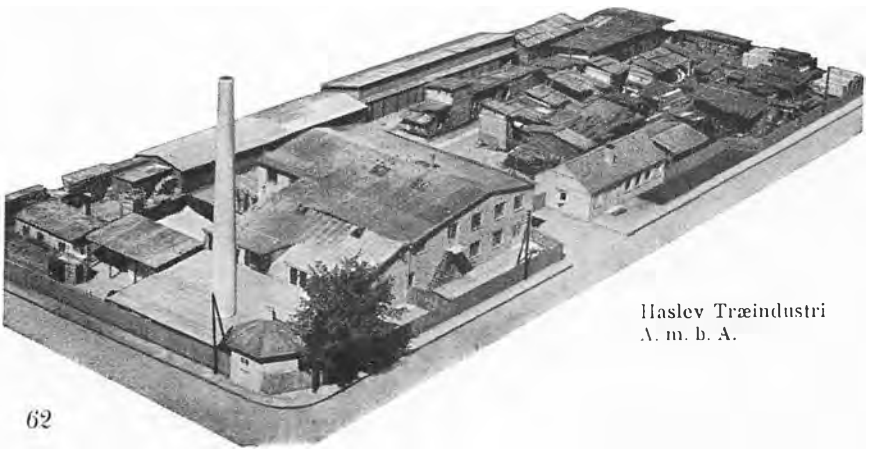

Haslev Træindustri
A. m. b. A.

Hude-Centralen A. m. b. A., Glostrup

HUDE-CENTRALEN, A. m. b. A.

Den 25. Juli 1951 oprettedes Hude-Centralen, der saaledes kun har virket i faa Aar, men som allerede har bevist sin Berettigelse ved under Direktør *L. Schrøders* dygtige Ledelse at hjembringe gode Priser for Huder og Skind, foruden at Virksomheden paa de faa Aar er nedskrevet betydeligt. Hude-Centralen har Hovedsæde i Glostrup, hvor man raader over 3000 Kvadratmeter Lagerplads fordelt paa 3 Lagerbygninger. Desuden har man i Brabrand 2 Haller med 2000 Kvadratmeter Lagerplads. Hude-Centralen modtager Huder og Skind fra næsten alle Andelsslagterier i Landet, en Del Privatslagterier, D. L. K., Kødfoderfabrikerne samt Oxexport. Maribo Slagteri har været med i Hude-Centralen siden dens Oprettelse. Formand: Gaardejer *Sv. Pinstrup*, Møldrup.

D. L. K. OG OXEXPORT

I 1934 oprettedes D. L. K. (Danske Landbrugeres Kreatursalgsforening) med det Formaal, som Navnet siger, at varetage Afsætningen af Kreaturer. Her paa Lolland-Falster har Andelsslagterierne et nært Samarbejde med D. L. K., idet Slagterierne staar for Kreatursalget. For Maribo Slagteris Vedkommende er Direktør *G. Reusch* og Kreaturvurderingsmand *Fr. Plambøck* Salgsledere paa Markederne, der holdes i Nykøbing og Nakskov. Formand for D. L. K. i Maribo Amt: Proprietær *J. Pedersen*, »Lolleseje«, Skelby, Landsformand Proprietær *H. Fabricius*, »Nygaard«, Præstø.

Gennem D. L. K. staar Slagteriet tilsluttet Salgsorganisationen OXEXPORT (tidl. OXCO), der forestaar Landbrugets Kvæg- og

D. L. K. og OXEXPORT (Billede fra Markedshallen i Nykøbing F.)

Kødsalg og drager Omsorg for, at der sikres Landbruget den bedst mulige Pris for leveret Kvæg og Produkter heraf. Organisationen varetager Medlemmernes Interesser ved Forhandlinger med saavel indenlandske som udenlandske Myndigheder om Eksportspørgsmaal. Gennem OXEXPORT eksporteredes 1955 ca. 72 Procent af en Totaleksport paa 475.000 levende og slagtede Kreaturer, og denne Eksport hjembragte ca. ½ Milliard Kroner i fremmed Valuta. Desuden driver OXEXPORT Frysehusene AGRICOLD i Næstved og Esbjerg, Eksportstaldene i Gedser og Padborg samt Kreatureksport-Slagteriet paa Esbjerg Havn. OXEXPORT har til Huse i Axelborg. Formand: Gaardejer *T. Stauning Jensen*, Rejsby. Daglig Leder: Forretningsfører *Carl Madsen*.

SLAGTERIERNES FORSKNINGSINSTITUT

Naar man læser de danske Andelsslagteriers Historie, lægger man Mærke til, at initiativrige Mænd stadigt har været paa Vagt overfor Fremskridtsmuligheder. Et Udslag heraf var Oprettelsen af et Slagterilaboratorium i Forbindelse med en Slagteriskole, i hvilken ogsaa private Konservesfabriker deltog. Laboratoriet, der er Slagteriernes og Konservesfabrikernes Raadgiver vedrørende tekniske Problemer, der fra Tid til anden melder sig, havde i nogle Aar hjemme i Roskilde Slagteris Bygninger, men fik eget Hus i Roskilde i 1954 og samtidig Navneforandring til Slagteriernes

Slagteriernes Forskningsinstitut, Roskilde

Forskningsinstitut. Man foretager her de Forsøg og Eksperimenter, som det enkelte Slagteri ikke har Mulighed for selv at foretage, og Resultaterne kommer samtlige Slagterier og Kødkonservesfabriker tilgode, saadan at de hele Tiden kan følge med i Udviklingen. Direktør: *Mogens Jul.* Instituttet ledes af et Forretningsudvalg.

DANSKE ANDELSSLAGTERIERS KONSERVESFABRIK

Den 1. Oktober 1955 indmeldte Maribo Slagteri sig i Danske Andelsslagteriers Konservesfabrik i Roskilde (D. A. K.), der blev bygget i 1935 af de sjællandske Slagterier for at aftage Overskudet af Svineproduktionen efter den engelske Begrænsning af Baconimporten. Som Andelskapital betaltes 1 Kr. pr. Gris slagtet i 1932. I 1944 likviderede det oprindelige Selskab, for at man kunde optage flere fynske og nordjyske Andelsslagterier paa lige Fod med de gamle Andelshavere. Maribo Slagteri har i mange Aar leveret til D. A. K., inden man besluttede sig til selv at blive Andelshaver med en Andelskapital paa 62.700 Kr. Formand: Gaardejer *Simon Ellegaard*, Høve. Direktør: *P. Lundberg.*

DANSKE ANDELSSLAGTERIERS TARMSALG

47 Andels- og Privatslagterier er i Dag tilsluttet Danske Andelsslagteriers Tarmsalg i Glostrup, som stiftedes den 10. November 1913 med 6 Andelsslagterier som Medlemmer. Virksomheden har

Danske Andelsslagteriers Konservesfabrik, Roskilde

Danske Andelsslagteriers Tarmsalg, Glostrup

i Aarenes Løb udviklet sig til et stort og solidt Selskab, som ikke alene aftager Slagteriernes Tarme, men som ogsaa har en betydelig Omsætning i Fedt, Affaldsvarer, opskaaret Flæsk osv. Under Navnet D. A. T. er Virksomheden blevet kendt og anerkendt baade herhjemme og ude omkring i Verden. Indtil 1918 arbejdede Selskabet i lejede Lokaler i København, men nævnte Aar indviedes egne Bygninger i Vejlegade, og 1948 toges den store, nye Fabrik i Glostrup i Brug. Formand: Gaardejer *K. Rohr-Lauritzen*, Demstrup, Viborg. Direktør: *C. Raphaelsen.*

DANISH BACON COMPANY LTD.

I 1947 tilsluttede Maribo Slagteri sig D. B. C. i London, som siden Starten i 1902 har udviklet sig til at blive Englands næststørste Fødevarefirma. Da Selskabet grundlagdes af Direktør Charlie Hansen, var der kun 3 danske Andelsslagterier med, i Dag er der 37, og baade i England og Skotland er der i Aarenes Løb sket store

En af Danish Bacon Company's Filialer

Udvidelser, idet der er oprettet 42 Filialer eller Afdelinger. Sidste Regnskabsaar beskæftigede D. B. C. over 2700 Mennesker, og Firmaet har sin egen Bilpark paa over 350 Lastvogne til Fordeling af Varerne. Omsætningen, der omfatter Bacon, Æg, Smør, Ost, Konserves og Kolonialvarer, var sidste Aar paa over 55 Millioner Pund Sterling eller 1200 Millioner Kroner. I 1954 blev Firmaet reorganiseret og opdelt i 6 Sosterselskaber med hver sin Funktion. Firmaet ledes efter Direktør Charlie Hansens Død i 1942 af Direktør *Frank Herbert*, bistaaet af Direktørerne *Hans Iversen* og *E. Hamberg*.

Slagteriet i Maribo har siden 1925 leveret store Kvanta Bacon til saavel Hovedafdelingen i London som til Filialerne i Hull, Birmingham, Leith og Liverpool, men blev altsaa først Aktionær i Firmaet for 8 Aar siden.

ANDRE ENGELSKE FORBINDELSER

Som det fremgaar af Udskriften af Forhandlingsprotokollen fra den 1. Marts 1906 blev Firmaet *R. H. Thomson & Co.* foreløbigt antaget som Slagteriets Agent i London for Salg af vort Bacon. Forbindelsen med dette Firma har bestaaet siden, kun delvis afbrudt af de to Krige og Efterkrigstidens særlige Restriktioner. Af andre engelske Forbindelser gennem Aarene kan nævnes Schalberg & Co., London. H. P. Pedersen, Glasgow. Thompson & Co., Manchester, samt L. Nielsen Ladefoged, Manchester.

I NORGE

har Slagteriet gennem en længere Aarrække været repræsenteret ved Firmaet Oscar Kolby, Oslo.

DANSKE FORRETNINGSFORBINDELSER

Af mere betydelige danske Forretningsforbindelser skal nævnes Kommissionsfirmaerne P. Andersen (Grosserer Holger Andersen) og Anton Boyers Eftf. (Grossererne Chr. Lundberg og Einar Rasmussen), Kristoffersen & Dehn (Grosserer Chr. Dehn) og Normeat A/S, alle København. I Maribo har Slagteriet siden Starten handlet med Garverfirmaet Carl P. Poulsen.

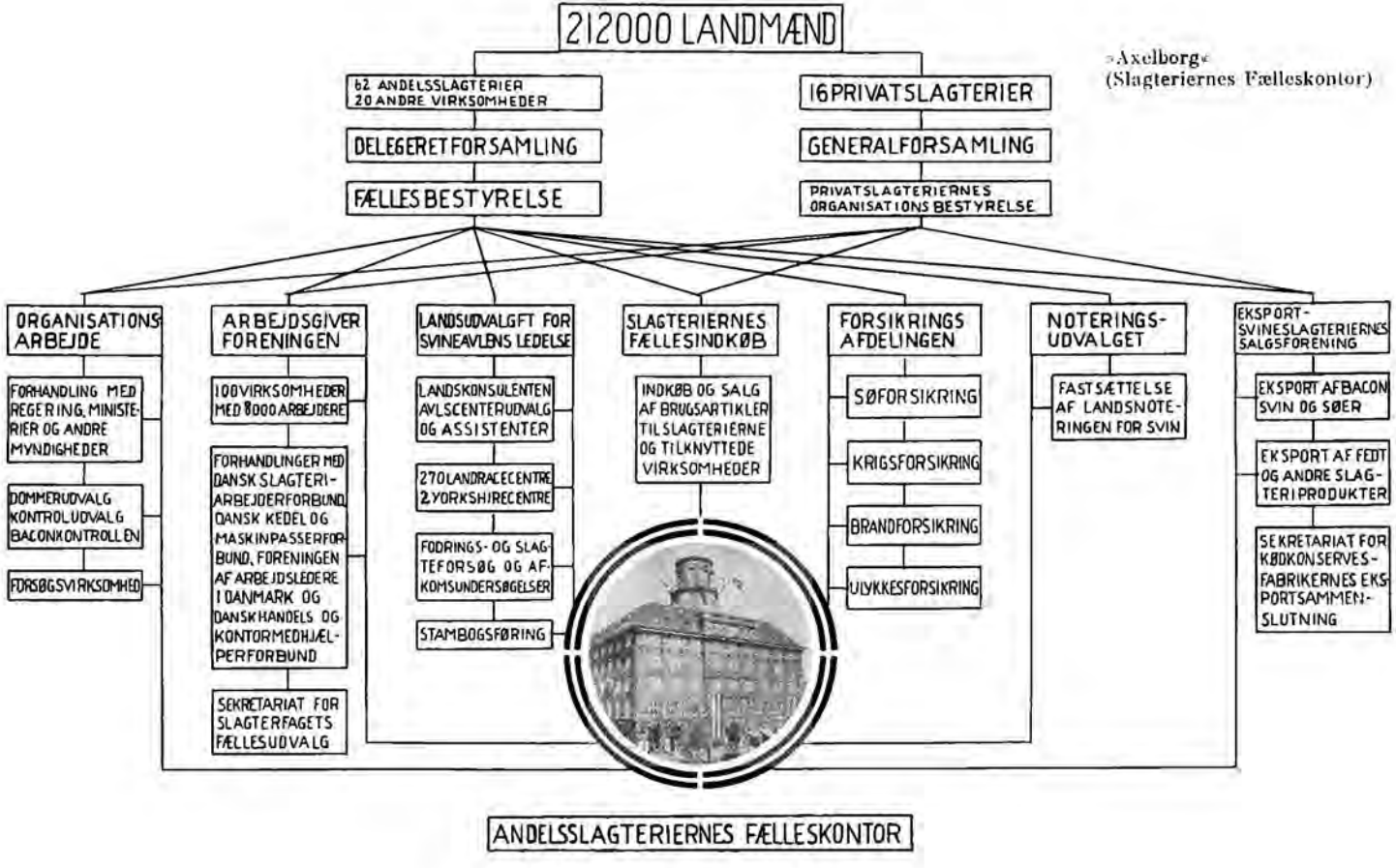

»Axelborg«
(Slagteriernes Fælleskontor)

Hvor Traadene samles

De samvirkende danske Andels-Slagteriers Fælleskontor, Axelborg

Andelsslagteriernes første Fælleskontor blev oprettet i Horsens den 6. Juli 1890 med Forstander *P. Bojsen*, Gedved, Andelsslagteriernes Fader, som Formand. 1897 flyttedes Kontoret til Randers og Aaret efter til København, hvor det nu har hjemme i de danske Andelsselskabers Højborg — Axelborg. Det er her, Traadene samles, og mange Opgaver har her fundet deres Løsning til fælles Gavn for Slagterierne. Her skal nævnes fælles Soforsikring, Krigsforsikring, Brandforsikring, Ulykkesforsikring, Forbedring af Svineavlen gennem Forsøgsvirksomhed og Bekæmpelse af Svinesygdomme. Man har her oprettet Slagteriernes Arbejdsgiverforening, og man har taget sig af Baconkontrol og Flæskebedømmelse, ligesom Fælleskontoret forestod Svinereguleringen i 1933. Her findes Kontroludvalg og Landsnoteringsudvalg, Slagteriernes Fællesindkobsforening samt Ingeniørkonsultation og endelig siden 22. Januar 1950 *Eksport-Svineslagteriernes Salgsforening*, der afløste Landbrugsministeriets Baconudvalg, og som nu forestaar Salg af Bacon, Fedt, Søer og andre Slagteriprodukter til saavel det engelske Fødevareministerium som andre Markeder.

Indtil 1930 var *Fr. Jensen* Sekretær for *De samvirkende danske Andels-Slagteriers Fælleskontor*, som det officielle Navn lyder. Fr. Jensen afløstes af Sekretær *C. Trautmann*, under hvem Fælleskontorets Arbejde voksede stærkt. Efter Trautmanns Død i 1941 overtog hans mangeaarige Medhjælper *H. Behnke* Stillingen som Sekretær. H. Behnke er nu udnævnt til Direktør. Fælleskontorets Ledelse vælges paa Slagteriernes aarlige Delegeretmøde, hvortil hvert Slagteri sender 4 Delegerede. Den valgte Bestyrelse vælger selv sin Formand, og dette betydningsfulde Hverv beklædes for Tiden af Gaardejer *K. Røhr-Lauritzen*, Demstrup.

Maribo Svineslagteri har været Medlem af denne Sammenslutning siden 1908.

Oversigt over de forlobne 50 Aar

Aar	Antal Svin	Omsætning	Efterbetaling	Øre pr. kg	Gns.pris pr. Svin	Omk. pr. Svin	Klassifikation af Andelssvin 1. Kl. %	2. Kl. %	3. Kl. %
½ Aar 1906	5990	399551,32	33812,15	8,5	62,28	3,52	31,75	30,05	38,20
1907	16756	1065435,18	87521,96	8,0	59,71	3,23	34,75	31,16	34,09
1908	22608	1282539,26	87283,56	6,0	53,76	2,97	34,53	27,36	38,11
1909	19501	1316904,93	119957,26	9,5	61,94	3,50	26,30	30,99	42,71
1910	17025	1327831,97	116251,16	10,3	74,60	3,88	20,02	31,52	48,46
1911	20128	1331340,93	66383,60	5,0	62,93	3,57	21,21	27,86	50,93
1912	20806	1517896,93	108473,41	8,0	69,59	3,77	21,34	28,77	49,89
1913	20968	1731750,31	95687,12	6,8	79,10	3,82	17,16	33,84	49,00
1914	25696	2012289,65	151840,11	9,0	75,89	3,71	12,46	25,97	61,57
1915	21849½	2450314,10	101015,98	7,0	105,37	4,54	17,76	26,99	55,25
½ Aar 1916	12913½	1722537,17	171815,60	21,0	124,46	4,20	15,75	30,43	53,82
	201211	16188398,05	1140075,57	9,01	75,69	3,70	23,0	29,51	47,16
1916—17	23925½	3100299,61	125161,08	8,0	131,81	4,87	20,90	23,65	55,15
1917—18	11518½	1521908,86	214018,01	40,0 / 38,0	116,55	9,00	11,63	19,07	69,30
1918—19	5799	1309939,29	20589,90	5,0	208,02	17,82	19,00	25,00	56,00
1919—20	6208½	1900428,95	92397,70	20,0	276,16	19,59	18,00	25,00	57,00
1920—21	9959½	3496670,99	110875,20	15,0	279,30	17,41	23,00	21,00	56,00
1921—22	14558	2853637,12	100717,20	10,0	177,79	10,89	17,00	22,00	61,00
1922—23	22999½	3820158,69	122507,32	8,0	153,24	7,22	15,20	22,20	62,60
1923—24	30122	4485137,13	156769,52	8,0	137,36	6,90	17,50	16,20	66,30
1924—25	26838½	4773785,23	124899,11	7,0	165,73	7,86	13,20	11,90	74,90
1925—26	27154	3961205,21	180333,30	10,0	135,25	7,13	11,90	9,70	78,10
	179083	31526471,11	1278268,37	15,1	178,12	10,87	16,73	19,57	63,70
1926—27	37250	4054795,36	61251,20	2,5	100,25	5,72	19,2	13,7	67,1
1927—28	12720	4066226,07	223186,68	8,0	88,58	5,05	24,1	14,0	61,9
1928—29	39166	4601330,29	257332,00	10,0	108,53	4,95	21,2	13,5	65,3
1929—30	10038	1728238,18	181361,19	7,0	106,72	5,05	22,1	11,0	66,6
1930—31	59599	1506415,61	231811,59	6,0	68,52	4,22	25,4	12,6	62,0
1931—32	67118	3935476,17	304237,22	7,0	53,15	4,00	34,9	17,5	47,6
1932—33	62062	1707651,99	315536,28	8,0	69,50	4,40	38,2	22,9	38,9
1933—34	51395	5629461,97	202210,17	6,0	93,50	5,21	29,5	28,1	42,4
1934—35	14949	5224223,67	81301,15	3,0	105,00	6,00	20,6	28,0	51,4
1935—36	45806	5327216,61	— —	—	105,12	5,51	17,7	28,0	54,3
	493103	46781069,28	1861260,78	5,75	89,89	5,01	25,3	18,9	55,8
1936—37	50202	5812310,55	215517,52	8,0	112,78	5,20	26,8	31,4	41,8
1937—38	17296	6140302,95	112936,18	4,0	115,68	5,71	34,8	30,9	34,3
1938—39	42000	5517703,71	152492,97	6,0	112,98	5,81	40,4	27,8	31,8
1939—40	37827	5456773,82	91378,14	4,0	124,36	7,65			
1940—41	39037	6855397,63	183222,36	8,0	158,06	8,82			
1941—42	23013	4933167,66	135105,72	12,0	182,07	10,79			
1942—43	9969	3753114,06	96579,18	12,0	269,67	16,15			
1943—44	20239	7031938,57	240172,08	16,0	283,79	9,91			
1944—45	11263	5361203,17	217722,00	20,0	271,90	11,19			
1945—46	13878	4903779,91	177387,81	18,0	226,52	11,09			
	297721	55765692,06	1623114,59	10,8	185,78	9,54	31,0	30,0	36,0
1946—47	11906	4918166,03	188892,21	23,0	211,67	19,55			
1947—48	12050	5650700,79	130861,57	21,0 / 10,0	313,59	18,63			
1948—49	10993	6800057,90	115751,81	26,0 / 10,0	316,71	21,11			
1949—50	24828	11087732,65	296810,01	18,0	305,71	15,36	15,5	32,0	22,5
1950—51	28253	12830313,81	351389,20	20,0	296,88	14,53			
1951—52	22241	11945945,69	315261,12	21,0	313,78	16,66			
1952—53	25438	11904027,46	389038,25	25,0	315,63	15,78	19,9	31,4	18,7
1953—54	30713	12977857,19	391501,44	22,0	281,82	14,11	31,9	26,8	21,3
1954—55	37966	11175095,32	529536,50	25,0	273,19	13,26	31,2	27,6	21,2
½ Aar 1/7-30/12 55	14956	6308632,28					32,4	28,7	18,9
	219311	98898559,15					30,2	29,3	20,5